

J. P. -BLADET

Nr 3 2003 Årgång 12 Medlemstidning för J. P. Johansson-sällskapet

Bönans fiskeläge, Gävle. Här möter du dofter av hav och nyrökt böckling bland låga fiskestugor och pampiga sommarvillor med snickarglädje runt punchverandorna.

Ur innehållet:

Vårutflykten till Järnvägsmuseet

JP-dagen i hamnen

Kusinträff i Iowa, USA

12 dec Museet. 150 årsjubileum

med mera!

Skiftnyckelhantering på J. P.-dagen.

Styrelse

Ordförande

Curt Eriksson

Pundgatan 3

745 35 Enköping

Tel 0171-303 48, 0171-44 92 26

Kassör

Lars Eklund

Fanna Mosse 13

745 44 ENKÖPING

Tel 0171-310 17

Sekreterare

Stig Johansson

Fårticksgatan 129

745 45 Enköping

Tel 0171-246 09

Ledamöter

Roland Bjurling

Pomonagatan 2

169 73 Solna

Tel 070-42 46 803

Bengt Jonsson

Skogsriskagatan 6

745 44 Enköping

Tel 0171-365 77

Suppleanter

Gösth Johanson

Gulmåragatan 3

745 63 ENKÖPING

Tel 0171-209 34

Ingmar Eriksson

Salagatan 10 D

745 34 Enköping

Tel 0171-47 92 14

Klubbmästare

Rune Adelhag

Härnevi Rotbrunna

745 96 Enköping

Tel 0171-41 02 70

Skiftnyckelstaden

Enköping är på väg att lämna sitt namn "Pepparrotstaden. Namnet kan leva kvar som "Ett försvunnet Enköping". Pepparrotten slutade odlas här på 1920-talet. I dag är det skiftnyckeln som produceras i över 1 miljon ex. Det är väl motiverat att det blivit "Skiftnyckelstaden". J. P. Johanssons uppfinning används varje dag över hela världen. Pepparrotten odlas numera i Fjärås, Halland.

Curt Eriksson

J. P. Johansson-sällskapet

bildades 1992 och är en ideell och opolitisk förening med säte i Enköping.

Sällskapetets uppgift är att dokumentera och sprida kännedom om J.P. Johanssons uppfinningar, patent, industriella verksamhet, kommunala engagemang och privata liv.

Medlemsavgiften är 125 kr/år för privatpersoner och 500 kr/år för företag, inklusive annonsutrymme i medlemstidningen.

J. P. Johansson-sällskapet

SE-745 82 ENKÖPING

Postgiro 96 34 42-9

www.saf.net/jp

J. P. Johansson Museet

är öppet vardagar u. lörd 10-12, 13-15.

Grupper efter överenskommelse.

Besöksadress och Museum:

Tallbacksvägen 2, Enköping

Tel 0171-227 07, Fax 0171-322 87

E-post: Jp.johansson@bahco.com

Medlemstidningen J.P.-Bladet

ges ut två gånger per år.

Sista manusdag nr 1 2004 5 april.

Ansvarig utgivare, chefredaktör

Curt Eriksson

Allt materiel till tidningen sänds till Sällskapet, se adress ovan. Bilder returneras alltid efter användandet, så var noga med att märka dem med namn och adress.

Eftertryck får ske om källan anges.

Visste Ni.....?

att vårt klubbmärke är tecknat av en herre vid

namn: Dennitz Björndahl

Hagåkersgatan 28 A

431 41 Mölndal

.... enligt Lars-Åke Kempe

Ordföranden har ordet

Marianne Löfgren har gott om plats i den gamla personvagnen.

Modell av resande militär.

Sveriges Järnvägmuseum, Gävle

Trevligt att få vara ordförande i en så positiv förening där medlemsantalet ständigt är stigande. Vi försöker att visa oss vid olika arrangemang här i staden. Det gäller att få namnet J. P. Johansson ännu mera känt, liksom att Enköping för närvarande blivit skiftnyckelstaden. Senast deltog vi en kväll i Aktivitetshuset. Vi visade olika verktyg och bilder från vårt museum. Det var en upplevelse att få komma dit och mötas av en verksamhet där trevliga ungdomar sysselsatte sig med olika aktiviteter. Vi, Lars Eklund och jag, blev framkallade till scenen att presentera vår verksamhet. Flera av ungdomarna visste vem J. P. Johansson var och att han uppfunnit skiftnyckeln. Trevlig kväll.

Rubriken visar ett större evenemang inom sällskapet, vår årliga vårresa, denna gång till Gävle. Järnvägmuseet är ett museum som visar Sveriges Järnvägars historia, nutid och framtid. Museet är också SJS företagsmuseum och visar därmed exempelvis även SJs verksamhet med bussar och tåg-färjor.

1798 byggdes den första dokumenterade banan ovan jord i Sverige mellan gruvorna och hamnen i Höganäs. Rälsen var av trä och vagnarna drogs av hästar. Redan tidigare fanns det enkla spårbanor i olika gruvor, exempelvis Falu koppargruva.

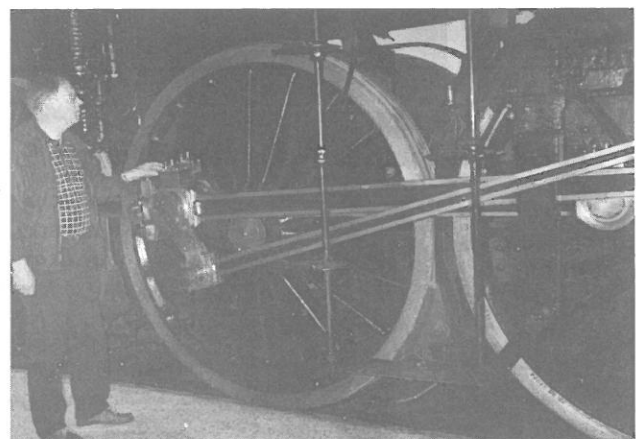
Genom att framsynta män påbörjade insamlingar av föremål till museet redan på 1800-talet har Sveriges Järnvägmuseum idag en mycket unik samling. Speciellt samlingen lok och vagnar är mycket omfattande. Här finns i stort sett fordon från järnvägens allra första tid i Sverige utan större luckor fram till våra dagar. Samlingen brukar av fackmän betecknas som en av världens allra finaste.

1849 byggde Claes Adelsköld "Sveriges rallarbuse nr 1" den första svenska järnvägen för allmän trafik. Det var Frykstads järnväg i Värmland. Hästar användes som dragkraft de första åren.

Detta fick en busslast medlemmar bese vid vår resa den 17 maj 2003. Det var andra gången jag själv var där. Minnet från förra besöket gjorde att jag denna gång kunde noggrannare studera olika detaljer som ej hans med förra gången.

1892 öppnades den första tåg-färjeförbindelsen med utlandet (Helsingborg-Helsingör).

Vi mottogs av en kunnig guide som startade med kaffe och dopp i kafévagnen Ångvislan. Lotsades sedan runt bland lok, vagnar, "järnvägstjänstemän, modeller" och givetvis många olika lok. Provköra ett lok i simulator var för många en upplevelse. Mest imponerande i varje fall för mig, blev Sveriges genom tiderna största lok. F 1200, vikt 142,8 ton. Detta lok var inblandat i Getå olyckan. "Genom att en järnvägsbank underminerats på grund av stark nederbörd urspårade den 1 oktober 1918 vid 7-tiden dagpersontåget Malmö-Stockholm strax söder om Getå hållplats varvid 41 personer omkommo". Detta är den svåraste tågolycka som inträffat i vårt land. Efter guidningen var det fri vandring i museet en halvtimme.

Hjulet på lok F 1200 vinner i höjd mot Bengt Jonsson.

1937 slutfördes inlandsbanan, det sista stora järnvägsbygget i Sverige på många år.

**Lucia... Julgran...
Julottan... Nyårsklockor...
Tomten kommer också.
Trevliga helger närmar sig
"Ha det så bra"**

Styrelsen

**1853 föddes
J P Johansson**

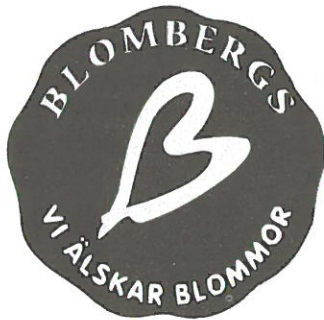
Jubileumsbakelsen

finns hos
Tammerfors Konditori
slutet av november.

**1853 föddes
J P Johansson**

J P Sällskapet

Tammerfors

Interflora Blomberg's

Kungsgatan 13
Tel 0171-300 75 · Fax 0171-44 76 94

Det började i Afrika långt innan Stanley fann Livingstone!

Homo Habilis
Den händiga
människan

För två miljoner år sedan levde den första människan – Homo Habilis – den händiga människan. Fynd visar att Homo Habilis tillverkade och använde redskap för att skörda, jaga och bygga skydd. Förmågan att gripa/hålla är grunden för allt avancerat handarbete. Fingrarnas rörlighet gör att tummen och fingertopparna kan sättas emot varandra. Homo Habilis var den första människan som kunde detta – och är alltså alla händiga människors verkliga anfader! Idag använder vi Bahco-verktyg som skulle få Homo Habilis att häpna. Verktyg som underlättar arbetet för alla slags hantverkare och andra händiga människor över hela världen.

Händiga människor och ergonomiska Bahcoverktyg är en oslagbar kombination för att bygga en bättre värld!

Men det behövs reklam också!

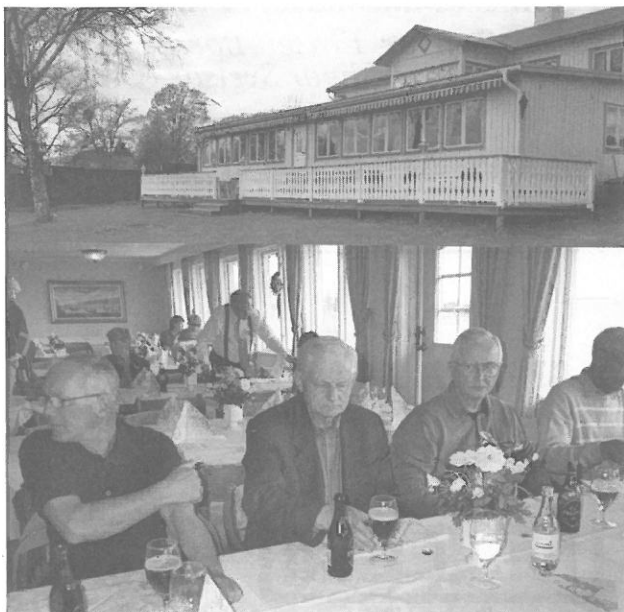
RC
REKLAMCENTER
INDUSTRINS REKLAMBYRÅ

Västerås 021-171750 Stockholm 08-634 0476

Forts från sid 3

Därefter embarerade vi vår buss. Styrde färden mot Restaurang Strandgården. Där fick vi avnjuta en välsmakande buffé. Fröjd både för ögat och magen. En annan ögonfröjd var den ståtliga havsutsikten under måltiden.

1958 dubbelpåret klart Stockholm-Göteborg.

Strandgårdens restaurang, Bönans.

På promenadavstånd låg Bönans Fiskeläge, där en hel del fisk inköptes. Innan maten hann vi med ett besök i Bönans Kapell. Där fick vi berättat om Fiskeläget och fiskarna som byggt kapellet. På min fråga vid hemkomsten om alla var nöjda, blev svaret ett enhälligt: Ja!. Nu gäller det att hitta lämpligt resmål 2004.

Volvodroska ombyggd till dressin.

Curt Eriksson

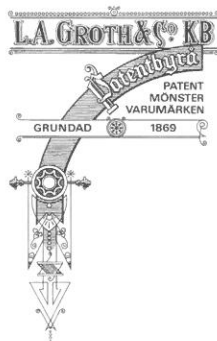
1972 togs Sjs sista ånglok ur reguljär tjänst.

1990 sättes snabbtåget X2000 i trafik på linjen Stockholm-Göteborg.

Uppfinn skiftnyckeln* - ring därefter till oss på Groth & Co.

Då har du gjort exakt vad J. P. Johansson gjorde och kan vara säker på att alla andra åtgärder sker i rätt ordning. Allt från din idé fram till patentskydd och ett världsomspännande varumärke.

* Skiftnyckeln blev med vår hjälp etablerad över hela världen.
Du är välkommen med en annan idé eller produkt.

PATENT, MÖNSTER, VARUMÄRKEN OCH BOLAGSÄRENDEN I ALLA LÄNDER

GROTH & CO 1869
KOMPETENS GENOM SEKLER

BOX 6107, S-102 32 STOCKHOLM · VÄSTMANNAGATAN 43
TEL 08-729 91 00 · FAX 08-31 67 67 · EMAIL: info@groth.se

Arrangör av
Varumärkesdagen
och Patentdagen

Dialect[®]

DIALECT HÖGSTENA

Säljer och monterar mobiltelefoner & tillbehör

Mästergatan 6, 745 37 Enköping
Tel 0171 - 271 19 Fax 0171 - 202 95

ERS

Finns i Bahcohuset i Enköping

Svarvar Fräser Borrar
Filar Slipar Svetsar

Bengt och Georg

Tel. 0171-341 46 Fax. 0171-278 99

Panasonic[®]

Luftkonditionering

Värmepumpar

Kinnan AB

Tel 0171-47 90 75

ANLITA FACKMANNEN!

• Byggmålning • Rep. målning • Tapetsering

NORDH'S MÅLERI

Etablerad 1956

391 42
336 02

Skälby, 3740 ENKÖPING

ENKÖPINGS
SVETS & MONTAGE

ESM

ENNAVERKEN AB

Kaptensgatan 19, 745 35 Enköping
Tel 0171-378 00, Tel 0171-399 60
Fax 0171-370 45

ny-, till- och ombyggnader

renoveringar, skadereparationer

VEBAB

Västerås · Enköpingsbyggarna

BYGGNADSFIRMA LANGE & CO

-INGÅR I SAMBO BYGG AB-

0171-261 80 • 021-14 20 58 • 0171-304 80

Hos oss finner Du

kläder för vardag som till fest

Välkomna in!

DAM-o. HERRMODE

Kungsgatan 20, Stora Torget
Tel. 274 00

Vaksala VVS-Service

Murargatan 33, 754 37 Uppsala

Telefon 018-25 34 15

Mobil 070-331 91 48

Vill skapa framtidstro

Efter tio år på Bahco Tools fabrik i norra Portugal kom Bahcos produktionschef Joacim Einvall för ett och ett halvt år sedan tillbaka till Sverige och hamnade i Enköping. Här möttes han av ett företag som i omgångar har tvingats till personalneddragningar för att möta en svikande orderingång, bland annat på grund av lågkonjunkturen. För Joacim Einvall innebär uppgiften en utmaning och hans vision är att skapa ett modernt Bahco. Han säger: -Vi kan inte göra så mycket åt konjunkturer, men vi kan försöka se till att vi är i rätt läge när konjunkturen väl vänder.

Joacim Einvall är VD på Bahco Tools.

Lågkonjunktur och en vikande orderingång har satt press på Bahco Tools AB. Men Joacim Einvall, företagets VD för produktionsbolaget, ser ändå positivt på framtiden och har idéer. -Det gäller att skapa framtidstro och vi har olika projekt på gång i företaget, säger han.

När Joacim Einvall kom till Bahco Tools i Enköping i januari 2002 var företaget inne i en period med upprepade personalminskningar. Den senaste genomfördes så sent som nu i sommar. Ett tjugotal av de anställda har inte återvänt till företaget efter semestern.- Det var den sista neddragningen. Nu är vi i balans och några fler personalförändringar är inte aktuella, säger han.

Dämpad stämning

Även om han inte ser någon uppgång på marknaden just nu, så är han positiv och tror på företagets potential. Han säger att varslen skapade en dämpad stämning bland personalen och att de nu arbetar för att ingjuta framtidstro hos de cirka 400 som arbetar i Enköping. -Det var tråkigt att komma till företaget mitt i en nedåtgående trend, men vi har dragit igång olika projekt för att säkerställa att vi är i rätt läge när konjunkturen väl vänder, säger han. Förändringarna och projekten han talar om har gjorts såväl inom organisationen som inom produktionen och processutvecklingen. Det handlar dels om att effektivisera och bli kostnadseffektivare. Dels om att skapa ett modernare Bahco, vilket ingår i Joacim Einvalls vision för företaget i framtiden. -Vi har en del hemligheter. Det gäller nya produkter och historiskt har Bahco alltid varit duktiga på det, förklarar han och fortsätter: -Vi har gjort om hela organisationen med till exempel avdelningar och chefer. Målet är att få en mer förändringsvillig struktur, säger han.

Mindre arbetsgrupper

Personalen har delats in i mindre arbetsgrupper, som fått mer ansvar och där diskussioner om förändringar av olika slag förs. Just nu pågår till exempel en omflyttning av de maskiner som används vid tillverk-

ningen av sidavbitare, med målet att få ett bättre flöde. I grupperna försöker man också klargöra vem som ska ha ansvar för vad. Joacim tycker att arbetet med förändringarna har mötts positivt och säger att han tror att alla har insett nödvändigheten i att definiera ansvaret på ett tydligare sätt. -Det finns alltid de som säger att "det har vi gjort förr", men det gäller att komma runt det och få upp förändringsviljan och engagemanget i processen, säger han. Förändringsarbetet påskyndas av det faktum att Bahco numera ingår en global koncern, amerikanska Snap-On Incorporated.

Namnet Bahco

-1991 köptes Bahco upp av Sandvik AB. 1999 köpte Snap-On Incorporated den division i Sandvik som tillverkade sågar och verktyg. Det var bra för oss, för nu används produktnamnet Bahco i stället för Sandvik. Ägarna är intresserade och kan det här med handverktyg, men Bahco har samtidigt behållit sin egen identitet och jobbar vidare, säger han. Han säger att kärnan i produktutvecklingen är och alltid har varit att slutanvändaren står i centrum. Den som ska använda verktygen ska trivas med dem och designen görs i samarbete representanter för dem. -Vi är stolta över vår designförmåga och har fått flera utmärkelser, säger han och berättar att den senaste i raden är en bågfil som fått silvermedalj från Industrial Designers Society of America.

Utlandstjänst

Jobbet på Bahco är inte Joacims första chefsjobb. Han läste internationell ekonomi med spansk inriktning i Linköping. Direkt efter examen riktade han blickarna utomlands och fick jobb på Bahcos fabrik utanför Porto i norra Portugal. Där blev han kvar i tio år innan han återvände till Sverige och Enköping. -När jag började på Sandviks filfabrik i Portugal hade Bahco köpts upp av Sandvik AB, så i praktiken har jag alltid arbetat inom samma koncern, säger han. Han började som chef över produktionen filar och raspar. Fortsatte som marknadschef och blev så småningom chef över hela produktionsbolaget i Portugal.

Forts på sid 9

www.nordpost.se

NORDPOST

Annelund (E18 ö:a infarten), 745 40 Enköping. Tel. 0171-85700. Fax 0171-85701

Jan^s REKLAM

MER ÄN BARA DEKALER

MYRANG. 7, ENKÖPING, 0171-361 00

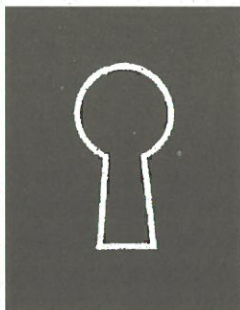
Enköpings Grafiska AB

- möjligheternas tryckeri

- Affischer
- Böcker
- Kuvert
- Reklamblad
- Blanketter
- Digitaltryck
- Mappar
- Tidskrifter
- Brevpapper
- Etiketter
- Notisblock
- Visitkort
- Broschyrer
- Kataloger
- Offsettryck
- Vykort

Enköpings Grafiska AB · Fannagatan 22 · 745 41 Enköping
Tel 0171-47 91 85 · Fax 0171-47 96 84 · egra@enkopingsgrafiska.se

SWESAFE

SWESAFE

Ågatan 6, 745 35 Enköping

Tel. 0171-826 20, 826 25

Planer att återvända

Sin fru Eva-Mi träffade han i Portugal och bägge barnen är födda där. Att så småningom återvända till Sverige fanns med i familjens långsiktiga planer och när jobbet som produktionschef i Enköping blev ledigt sökte han det. -Vi trivs jättebra här. Det är en jättetrevlig stad att leva i, barnvänligt och lagom stort. Det finns en positiv anda och en del kul planer, som motorbana och galoppbana, säger han och tillägger att han tycker att Sverige känns mer latinskt nu än för 12 år sedan. -Det är öppnare och det finns mer serveringar nu, säger han. På företaget träffade han på flera gamla arbetskamrater som också de har återvänt från Portugal till Enköping.

Omväxlingen roligast

Bahco Tools är indelat i olika enheter: produktion, marknadsföring, försäljning, IT och lager. Joacim säger att han har stöd i samarbetet med cheferna på de andra enheterna i sitt jobb. Ett jobb som han trivs jättebra med. -Det roligaste är omväxlingen, det kan handla om allt från den globala konkurrensen till den tredje sjukveckan, säger han. Självt beskriver han sig som nyfiken och engagerad och säger att han har en stark vilja att förändra. -Jag är inte någon detaljstyrare. Jag delegerar och har duktiga, drivande mellanchefer, säger han och tillägger. -Jag har slutat läsa ledarskapstidningarna med enorma kravlistor på hur man ska vara som ledare. Man måste ignorera det och acceptera att man är en vanlig människa, säger han.

Svagt intresse trist

Det han däremot tycker är trist är det svaga intresset hos ungdomarna att arbeta inom industrin. -Gymnasiets industriprogram hos Bahco Tools kommer att fortsätta, men det är osäkert om det blir några nya elever till hösten. De som går i tvåan och trean fortsätter naturligtvis och vi kommer att arbeta för att få en större kull till nästa höst, säger han och tillägger: - Jag läste ekonomi på gymnasiet och tyckte då själv att industri lät trist, men nu har jag insett hur spännande det är. Här finns allt, människor, processer, analys och nya metoder.

Idén och namnet

Johan Petter Johansson hade idén. Bernt August Hjorth såg de ekonomiska möjligheterna. Det är han som fått ge namn åt företaget.

J.P. Johansson (1853-1943) uppfann skiftnyckeln. Bernt August Hjorth (1862-1937) förvärvade ensamrätten till försäljning både i Sverige och utomlands. Han var född utanför Åbo, Finland, men flyttade till Sverige och arbetade som tekniker och försäljare på olika företag innan han 1889 startade en maskinhandel i Stockholm. Han hade anlag för affärer och med hjälp av sin försäljningsorganisation sålde han J.P. Johanssons verktyg framgångsrikt över hela världen. Hjorth såg också till att sprida en annan svensk uppfinning - Primusköket. 1916 överlät J.P. Johansson sitt företag till AB B A Hjorth & Co. 1954 registrerades firmanamnet Bahco.

Denna gångbro har konstruerats och byggts på Enköpings Mekaniska Verkstad år 1893.

Initiativtagare var J P Johansson som bl a var stadsfullmäktigeledamot i 40 år.

Originalritningarna finns på J P Johansson museet.

J P Johansson

Verksam i Enköping åren 1886-1943

J P Johansson var en av Sveriges främsta uppfinnare bl a rörtången och skiftnyckeln. Tillverkningen av de patenterade produkterna bidrog starkt till industrialiseringen av Enköping.

Konstruerade och byggde bron i sin smedja i stadsdelen Fanna.

Året var 1893 och priset 800 kronor.

Enligt beslut av Byggnadsnämnden får J P Sällskapet sätta upp ovanstående skylt vid Strömpartersbron.

Butiken med det "lilla extra"
Fjärdhundragatan 44 · Tel 300 51

Mälarträ ab
TRA & BYGGVAROR

Kvartsgatan 12
Enköping
Tel 0171 - 41 45 50
Öppet:
Måndag - Fredag 7-17
Lördag 9-13

TAMMERFORS KONDITORI HB

Stora torget 1 · Tel. 0171 - 301 71

WILLY NILSSON

Bergsvägen 31, SE-740 82 Örsundsbro, Sweden
Telefon +46 (0)171-44 75 77 · Fax +46 (0)171-46 01 07
Mobil +46 (0)70-589 66 45 · e-mail: wi-vent@telia.com

 Elvbygg ab

0171-38883

**NYBYGGNAD
RENOVERING
DIAMANTBORRNING
OM- och TILLBYGGNAD**

ELBOLAGET

BERT HALLQVIST AB

Idrottsallén 4 Enköping Tel 47 70 20

TV, Video, Reparationer
TV-verksta'n
Kenneth & Tobbe
Drottningg. 3, tel. 0171-44 04 00

gör ditt klipp" hos

Torggatan 20 · Tel 306 90

J.P. Johansson-dagen 2003

I december i år blir det 150 år sedan J. P. Johansson föddes i Vårgårda. Har blivit tradition att varje år minnas och föra hans gärning vidare känd runt hela Sverige. En del genom att anordna program om hans storhet som uppfinnare och kommunalt engagerad i Enköping. I augusti på J. P. -dagen kommer varje år över 2000 besökare. Inte bara enköpingsbor tar del av vårt program, utan vi har många besök från trakterna runt Mälardalen. Det är trevligt när vårt budskap uppfattas på andra orter. 150-årsjubileet kommer att bli under april månad 2004. Styrelsen arbetar med att utforma programmet..

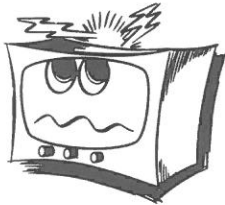
Skiftnyckelhantering, kontrollör Roland Bjurling.

Dagens program var många. Vi börjar med Skiftnyckelhanteringen. I år hette mästaren Göte Fredin från Västerås. 56 sekunder behövde han för att klara alla stationerna. Sekunderna krymper för varje år. Under 50 sekunder blir målet nästa J. P. Dag då vi hälsar alla välkomna till skiftnyckelstaden.

Kurt Berglind med fru i deras Owerland Whippet touring.

Forts på sid 13

Uppmaning till medlemmar!

Kom med idéer och förslag på
presenter och gåvor
till vår present- och vinstshop.
Kontakta Tåwe på tel. nr 0171-22707
eller skicka in skiss/förslaget till
J.P. Johanssons Museum
Tallbacksvägen 2
745 45 ENKÖPING

På förhand tack/J.P. Johansson-sällskapet

12 dec 1853
J P Johanssons födelse
12 dec 2003
J P Johansson Museet

Invigning av utökade lokaler kl 17.00
Föreläsning och utställning av nya och
gamla verktyg m m.
J P Bakelsen
Kaffe Läsk Musik m m

Anmälan om deltagande till Museet på tel 227 07
eller med bifogad anmälningskupong.

Servicestationen!

öppet till 20.00

- Livs
- Gasol
- Däck
- Släp
- ATG
- Korv

Skolsta Bensin & Service AB
I närheten av Grillby. Längs väg 55.
Tel: 0171-47 40 84

NYTT GOLV!

Se vår nya utställning!
Tarkett plastgolv fr. 49:-/kvm.
Upp till 4 meters bredd
Nyhet från Siljans mattväveri
Plast- och Boclémmattor
Besök oss - det lönar sig!
Öppet: vardagar 12-18

ERIKSSONS GOLV

Fjärdhundragatan 29, Box 43, 745 21 Enköping,
Telefon 0171 - 275 10

Stärk ditt förhållande till banken.

Satsar du på oss, satsar vi på dig.

Samlar du merparten av dina affärer hos oss kan du bli PLUS-kund eller Förmånskund och få förmåner och rabatter av olika slag. I vissa fall kan du också få tillgång till en Personlig Bankman.

Hör av dig till oss på Nordea så berättar vi mer. Du kan också besöka oss på Internet www.nordea.se

Nordea
Box 112, 745 22 Enköping
Tel 0771 - 22 44 88

Nordea

*Hjärtligt
välkommen
till oss*

KONDITIONÄR
Drott
0171-317 04
Drottninggatan 2

Här kan du koppla av en stund med kaffe och dopp. Vi har Kaffebrod, semlor, bakelser, tårter, matbröd, smörgåstårter, brölloptårter, mm - Allt från eget bageri.

*Trevlig uteservering
under sommaren*

Leveranser i hela Sverige

Bosch - Whirlpool - LG Electronics - Siemens - Upo

.....Kök & tvätt.....
Handelshuset AB
Kungsgatan 30 Enköping
Tel: 0171-479200

Fast lågt pris!
Vitvaror direkt till din dörr

www.vitvaror.net

KI Hansson SKÄLBY BIL & PLÅT

- Service
- Reservdelar
- Bilreparationer
- Bilplåt
- Hjulinställning
- Motorinställning

Tel 0171-351 88, Vårfru, Skälby

PUMPAR ● VÄLTAR ● KOMPRESSORER

STÄLLNINGAR

JOSEFSSONS
MASKINUTHYRNING AB
Ågatan 8, Tel 248 14

Hyr ut det
mesta
till bygget!

DANMSUGARE

VIBROPLATTOR ● SKYLIFTAR ● GJUTUTRUSTNING

**Park- och lek-
utrustning**
med stil och kvalitet

nifo LAPPSET.

Litslena Björksäter, 745 96 Enköping
Tel 0171-270 80, Fax 0171-272 99
www.nifo-lappset.se

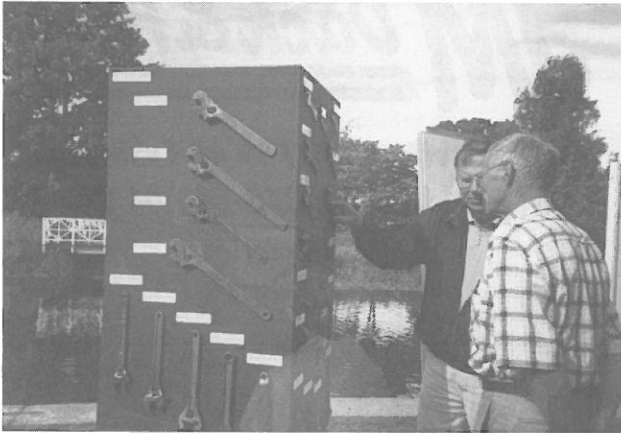
INDUSTRIPARTNER i Enköping

Gummiduk, slang, hydraulik,
tryckluft, arbetskläder,
skyddsskor

0171 - 367 88 · Fax 311 30
Torggatan 13 · Enköping

Flertalet veteranfordon presenterades. Kurt Berglind deltog med sin egenhändigt restaurerade veteranbil Owerland Whippert touring från 1929. Kurt berättade att han på fritiden arbetat med att återställa bilen i ursprungligt skick i 10 år. Den är nu den enda troligen bevarade i hela Sverige. Han hade 2 st, som slutligen blev en exakt originalbil av detta märke. Kurt nämnde att troligen finns någon i Norge och en i Tyskland. Lackeringen blev ganska besvärlig då det var svårt att få fram originalfärgen, som för övrigt hette norskrödn.

Roland Emanuelsson, vår ständige utställare kom med intressanta maskiner som vi ej är vana vid att se. Bl a gödselspridare från 1935. Vi stadsbor har ringa kunskap om dessa maskiner. Men Roland kan. Han berättad för många intresserade. I april kommer han igen med helt andra intressanta saker, som vi kanske minns från åkrarna när vi susade förbi på 1940-talet.

Bengt Jonsson berättar om skiftnycklarna.

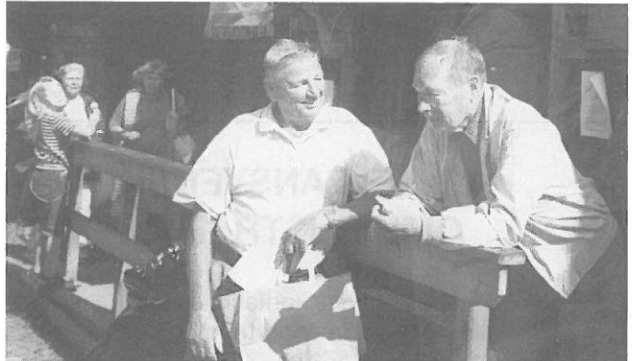
Samlarmarknad eller loppmarknad, man kan kalla det vad man vill. Populärt är det alltid. Det går att samla allting har jag lärt mig, som medlem i olika föreningar. Försäljarna från hela Sverige som fanns på J. P. -dagen var nöjda med sitt försäljningsresultat. Många återkommer varje år.

Ett försvunnet Enköping fann man i ett av magasinen. En stunds nostalgi med gamla enköpingsvyer som numera endast finns på fotografier. Diskussion och frågor nästan till alla bilder som visades.

Moderna Bahco verktyg visas av Rune Adelhag.

Revyorkestern spelade underbar musik vid invigningen och vid flertal tillfällen under dagen. Musik som passar mig personligen och förmodligen alla andra i min ålder. Mycket bra. Björn Lindström fanns givetvis på plats. Jag kallar honom för vår egen trubadur. Han spelade gitarr och vi fick höra många kända melodier, som gick hem hos publiken. Givetvis är han medlem i Sällskapet och ställer alltid upp när jag frågar. Tyck till om det är något som vi kan bättra oss på.

J P dagen, träffpunkt för många enköpingsbor. Gustav Lindberg och Sune Eriksson.

Curt Eriksson

Över 300 företag, föreningar, kommunala/statliga instanser
samt hundratals privatpersoner.

Kan inte ha fel! Köp dina varor/tjänster av oss!

Stan's största städbutik
Sintra Kvalitetsstäd AB

Nyhet! Nu på nätet. Besök vår webbutik. Handla dina varor snabbt och enkelt.

Web adress: www.stadshopen.nu

Salavägen 5, Box 2033, 745 02 Enköping, Tel 0171-260 40, Fax 070-615 75 61

 Metall avd 53

**Folkets Hus
ENKÖPING**

ENKÖPINGS BILDEMONTERING

Auktoriserad BILSKROT
Löser in och hämtar
SKROTBILAR

Säljer
BEG BILDELAR BEG DÄCK

Öppettider: Måndag-fredag 8.00 - 17.00

Lördag 9.00 - 13.00

Magasinsgatan 16, Enköping

Tel 0171 - 206 66

Välkommen till
Masoud

Källgatan 15. Tel. 0171-243 04

JM *Däck & Fälg*

Tallbacksvägen 11, 745 41 Enköping
0171-44 04 20, 070-541 04 20

AB MELLANSVENSK OMNIBUSTRAFIK

Välkommen kontakta oss
när det gäller transporter med buss
Tel 0171-304 65 eller 378 37 Fax 0171-390 40

**AB MELLANSVENSK
OMNIBUSTRAFIK**

Ågatan 12, 745 35 ENKÖPING

Bilforum

Saab
Opel
GM-US

Enköping: Gesällgatan 5, tel 0171-381 20

Kungsängen: tel 08-594 40 890,

Märsta: tel 08-591 285 30

www.bilforumajbo.se

Ackes FÄRGCENTER

VAGNSGATAN 4 ENKÖPING 071-44 11 84

Allt under ett och samma tak!

PRINT & DESIGN

*Det nya reklamhuset!
Din totalleverantör inom den grafiska
profileringen.*

Ågatan 15A 745 35 Enköping Tel 0171 - 210 10
Fax 0171 - 350 06 info@pood.ocm

Verkstadsvillorna och egnahemstomter

Material till denna artikel har hämtats ur protokoll från Enköpings Mekaniska Verkstad AB och AB Enköpings Verkstäder.

Av artikeln framgår Dir. J.P. Johanssons sociala engagemang genom att verka för att de anställda skulle efter den tidens förhållanden erhålla rimliga bostäder.

Den 20 April 1906 beslöt styrelsen, att för 4500 kr. inköpa den ovanför verkstaden liggande sk Grundinska jorden. Avsikten var att dela upp området i egnahemstomter, som skulle försälas till arbetare vid verkstaden. Med hänvisning till den bebyggelse som så småningom blev av, kan områdets areal uppskattas till ca. 45000-50000m². Markpriset skulle alltså ha varit ca 10 öre/m².

Den 7 nov. 1906 noteras, att J.P. Johansson utan arrende får disponera över den inköpta Grundinska jorden, tills den säljes till egnahemstomter. Efterfrågan på tomter tycks ha varit svag.

4 juni 1912 beslöts, att på Grundinska jorden av Bäckvreten. Fanna Slätterhage och Snabb-Britas Vret skulle tomter, var och en motsvarande ett område av högst 14000 kvfot, (=1301 m²) upplåtas till försäljning till bolagets arbetare för ett pris av 2 öre per kvfot (=21,52 öre per m²). Det skulle dock dröja ytterligare ett par år innan någon tomt såldes.

20 maj 1913 beslöt styrelsen, att anlägga väg och bro över bäcken till egnahemstomterna från stora vägen förbi tomterna 2 och 3.

Den första tomförsäljningen noteras den 22 sept. 1914 då den av Verkst. Direktören gjorda försäljningen av tomterna no 25 och 26 godkändes. Tomterna är belägna i Fanna Slätterhage och köpare var E.A. Engdahl och C.L. Larsson. Priset var 600 kr. Beslöts vidare, att bolaget skulle som ena borgensman teckna borgen för ett sparbankslån, mot andra in-teckningen på kr. 4000, för E.A. Engdahl och C. L. Larsson.

Den 8 juni 1915 beslöts, att försälja till montör C.A. Hjorth egnahemstomten No 16 om 12,90 ar för 293 kr samt till borrharen C.P. Forsell egnahemstomten No 22 om 12,50 ar för 283 kr och 50 öre.

Beslöts vidare att låta uppmäta och utstaka egnahemstomterna.

12 juli 1915 beslöts, att till fräsaren C.A. Thunström försälja egnahemstomten No 2 om 13,90 ar för 315 kr och 27 öre.

För att kunna anställa personal till den utvidgning av verkstaden som gjordes under åren 1914 och 1915 beslöt företaget att bygga bostäder för uthyrning. Därför beslöts den 7 sept. 1915, att infordra

anbud av byggmästare F.G. Larsson, Stockholm och Karl Färnkvist, Norberg på bostadslägenheter för arbetare, dels för 4 familjer, dels 8 familjer i stil med dem som järnvägen byggt vid härvarande järnvägsstation eller andra lämpliga för 2 familjer.

Den 23 nov. 1915 uppdrogs åt byggmäster Larsson, att om möjligt göra en ny uppdelning av egnahemstomterna för att bättre kunna utnyttja tomterna. Samma dag beslöts, att på egnahemstomterna No 3,4,5,6,7,9,10 och 11 uppföra 8 st. arbetarebostäder enligt av byggmästare F.G. Larsson, Stockholm upprättade ritningar och arbetsbeskrivning. Bostäderna innehöll 2 lägenheter om 2 rum och kök.

Visar villa med 2 lägenheter om 2 rum och kök. Ett av rummen var ett vindsrum. Matkällare med ingång utifrån fanns under varje lägenhet.

Anbud på uppförande av arbetarbostäderna hade infordrats av byggmästare F.G. Larsson, Stockholm, F.O. Lundkvist, Enköping och Karl Törnkvist, Norberg och antogs byggmästare Lundkvists anbud på kr. 5960/st för boningshusen och kr. 145 för uthusbyggnader till 2 lägenheter. Fyra boningshus med dithörande uthus skall vara färdiga den 15 mars 1916 och resterande boningshus den 1 juni 1916.

Samma dag beslöts även, att vid försäljning eller uthyrning lämna företräde till i bolagets tjänst äldre arbetare, som ha minst 2 barn och oförvitligt skött sig, samt bestämdes försäljningspriset till lägst kr. 6500 för boningshus inklusive tomt; vid uthyrning kr. 225/år för lägenhet om 2 rum och kök.

Den 6 dec. 1915 beslöts, att bolaget som ena borgensmannen teckna amorteringslån i Sparbanken för:

J.H. Andersson	600kr
C.P. Forsell	1400kr
C.A. Hjorth	2200kr, vilka samtliga är ägare till egnahemstomter å egnahemsområdet.

Forts på sid 17

nokian

PERSONBILSDÄCK!

HOS OSS KAN DU KÖPA
NOKIAN OCH GOOD YEAR
KVALITETSDÄCK TILL BRA PRISER!

VÅR DÄCKVERKSTAD ERBJUDER KOMPLETT DÄCKSERVICE
FÖR PERSONBILAR OCH LANTBRUKSMASKINER!
VÄLKOMMEN TILL OSS!

HJÄLSTABY AUTO MEK AB

INDUSTRIV.5 ÖRSUNDSBRO TEL. 46 01 85
HEMSIDA: www.hjalstabyautomek.se

nokian

Växeltel. 24 000
Jourtel. 24 000

Torggatan 15 Enköping
(intill Coop Forum/Systembolaget)

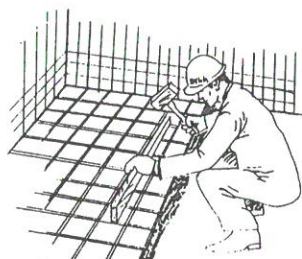
BILGLAS

Auktoriserad Bilglasmästare

BYGGNADSGLAS

Markiser – Persienner – Inglasning av uterum
Fönster – Dörrar – Flaggstänger – Växthus
Inramningar – Konst

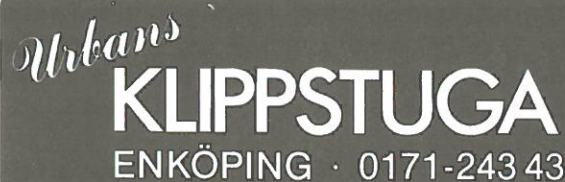
LARS-BYGG S. ERIKSSON AB

Fjärdhundragatan 19, 745 30 Enköping
Telefon 0171-247 04, Mobiltelefon 070-577 39 94

Fjärdhundragatan 12, Enköping
Tel 0171-340 51

Installationer, reparationer, service,
lagerförsäljning av material

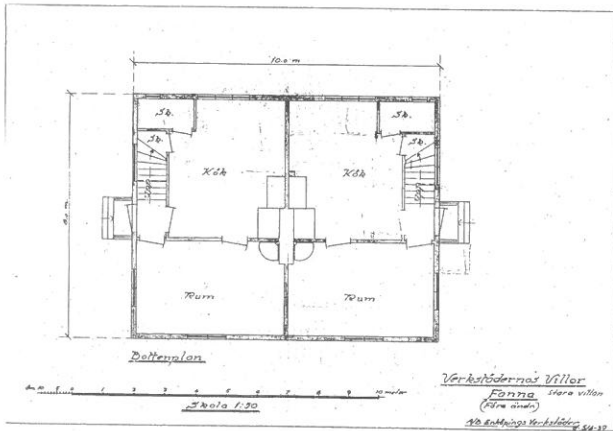

Medlemmar i
J.P. Johansson-sällskapet
betalar endast **160:-** för klippning.
Medlemskort uppvisas.

Luftkvalitet/analyser
Skolor, offentliga lokaler,
kontor, industrier
Luftkvalitetkonsulter vid
ny- och ombyggnad.

INNEKLIMATANALYS

Vårfrugatan 2, 745 34 Enköping
Tel/fax 0171-206 15

Den 22 mars 1916 beslöts, att på egnahemsområdet uppföra ytterligare 10 st arbetarbostäder och antogs byggmästare F.O. Lundkvists anbud på sammanlagt 68.800 kr. Bostäderna innehöll 2 lägenheter om 2 rum och kök.

Samtidigt fastställdes den av byggm. F.G. Larsson upprättade tomtkartan över egnahemsområdet och beslöts, att ovan beslutade 10 bostäder skall uppföras på tomterna No 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 25 och 26.

Beslöts vidare, att försälja tomten No 7 med därå uppförda byggnader till pressaren G. H. Pettersson för 6.500 kr.

Beslöts även att försälja tomten No 21 till smidesarbetaren E.G. Lindahl för 270 kr.

Hushållsvatten hämtas från ett antal brunnar, som var försedda med sk gårdspump. Det framgår ej av protokollen om vattenkvaliteten i brunnarna påverkades av slaskvatten från hushållen.

Emellertid beslöts den 22 april 1916, att vid arbetarbostäderna anlägga kloak- och avloppsledning från tomterna No: 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18 och 19 enligt ingenjör P.Spåls upprättade arbetsbeskrivning och antogs grundläggare G. Ståhls anbud enligt följande:

- Grävning av ca. 155 m långt huvudavloppsdike med ett medeldjup av ca 1,5 m, nedläggning av 9" cementrör och nedläggning av 6" Höganäsrör samt dränering till kr 3/ löpmeter.

- Grävning av ca 440 m mindre avloppsdiken och nedläggning av 4" Höganäsrör samt dränering till kr 0,70/löpmeter.

- Grävning av ca 56 m dräneringsdiken till kr 0,70/löpmeter

- Grävning av ca 625 m vägdiken till kr 0,15/löpmeter.

- Arbetet inklusive rörledningar beräknas ej överstiga kr 2000,-

Avloppsvattnet från bostäderna leddes till en sk dagvattenbrunn vid bäcken.

Beslöts även att brandförsäkra arbetarbostäderna till 8.000 kr, för varje villa med förskotts betalning av premien för 5 år.

Enköping. Egna hem Fanna

4 juli 1916 antogs byggm. F. O. Lundkvists anbud på 1.200 kr, för inredning av källarna i egnahems-villorna.

Den 19 juli 1916 beslöts, att bolaget som ena borgensman skulle teckna borgen för följande Sparbankslån med 8 års amortering nämligen:

Pressaren G.H. Pettersson	kr 1500
Smidesarb. E.G. Lindahl	kr 2250

Den 22 aug. 1916 beslöts, att i enlighet med fastställd karta över egnahemsområdet iordningsställa väg till verkm. Engdahls bostad, då den av Engdahl hittills använda provisoriska vägen på grund av uppförda arbetarbostäder ej längre kan användas och beräknades denna vägkostnad ej överstiga 500 kr. Samma dag beslöts, att inleda elektriskt ljus i arbetarbostäderna och antogs Thure Anderssons anbud å 98 kr/hus eller sammanlagt 1666 kr för 17 hus. Beslöts även, att med anledning av indragandet av elektriskt ljus i arbetarbostäderna, f o m den 1 instundande oktober höja hyrorna till respektive 230 kr och 235 kr per år.

Den 5 sept. 1916 beslöts, att på egnahemsområdet uppföra 1 st. dubbeltvättstuga i enlighet med utarbetade ritningar och beräknades kostanden ej överstiga 900 kr.

19 dec. 1916 togs beslut, att på egnahemsområdet uppföra ytterligare 10 arbetarbostäder med 2 lägenheter om 1 rum och kök i vardera i enlighet med av byggmästare F. G. Larsson, Stockholm, upprättade ritningar och arbetsbeskrivning.

Anbud hade infordrats från: Byggm. F.G. Larsson, Adlings Byggnadsbyrå och Byggm. E. Gust. Carlsson samtliga i Stockholm samt Byggm. L. E. Lundkvist, Enköping och antogs Byggm. Lundkvists anbud på 7412 kr per villa med uthus.

Totalt byggdes 28 villor med 56 lägenheter, vilket innebär att ca. 250-300 personer bodde i detta område.

Inte förrän i slutet av 1920-talet kom egnahemsområdet att ingå i stadens stadsplanerade område.

Lindbergs BILTJÄNST AB

BILVERKSTAD FÖR ALLA MÄRKEN
BIL-EL • BILPLÅT • BILRESERVDLAR
DATORISERAD HJULINSTÄLLNING

AUKTORISERAD FÖR:

SPECIALIST PÅ

MAZDA TOYOTA

☎ 337 73, 337 74

FAX 0171-309 68

Munksundstorg 4, 745 36 ENKÖPING

SweLog

Skogsmaskiner HB

Box 4, 745 21 Enköping
Besöksadress: Kryddgårdsgatan 44

Stans BYGGTRYGG FACKHANDLARE

Tel. 0171 - 330 70 Besöksadress: Spjällgatan 29
Postadress: Box 17, 745 21 Enköping

ELBYRÅN Thorsell & Son TELEFON 301 78, 323 94

- Installationer
- Reparationer
- Armaturer
- Kostnadskalkyler

VI SÄLJER Cylinda PHILIPS

Kungsgatan 16-18, 745 31 Enköping

Birka Arkitekter
Bo Svalby tel: 340 75
mobil: 0705 935 377
Birka Skriv & Rittjänst
Kristina Nordström tel: 340 74
Fax: 340 76
Vi finns nu på ny adress:
Kyrkogatan 12
Enköping

JM Bil & Lackservice

Tallbacksvägen 11, 745 41 Enköping
0171-373 79, 070-699 92 39

UPPLANDS REGEENTE

Upplands regemente är ett regemente med gamla anor. Regementet har sitt ursprung i två regementen: Kungl Upplands regemente (I 8) och kungl Signalregementet (S 1). S 1 började 1871 som ett fältsignalkompani i Stockholm. Under många år var sedan regementet förlagt till Frösunda norr om Stockholm och flyttade 1957 till Uppsala. Signalregementet övertog det gamla Upplands regementets namn och traditioner samt förlägningsplatsen Polacksbacken, där soldater utbildats sedan början av 1600-talet. Detta Upplands regemente har sina anor från 1500-talets Upplandsfänika som 1617 blev regemente med landshövdingen Jesper Andersson Cruus af Edeby som förste regementschef. Upplands regemente övertog 1980 Göta Livgardes (P 1) område i Enköping och efter en ganska omfattande om- och tillbyggnad flyttade regementet sin verksamhet till Enköping.

Idag har Signalregemente 1 utvecklats och är ett av de mest tekniskt utvecklade förbanden inom armén. S 1 är också det enda signalregementet i landet efter den senaste omstruktureringen sommaren 2000. Under S 1 lyder signalutbildningen vid Norrlandsbataljonen i Boden. Vid S 1 utbildas befäl och värnpliktiga inom moderna lednings- och sambandsystem. Det finns 280 yrkesofficerartjänster samt 130 civila tjänster. Vid garnisonen finns inte bara S 1 utan även Armétaktiska kommandot (arméns högsta instans), Upplandsgruppen (Hemvärnet), del av Underhållsregemente Mitt med bland annat miloverkstad, FMV Enköpingskontor, Fortifikationsverket samt en markteleunderhållsbataljons-stab.

Minnessten som finns vid regementet och visar några av de slag som soldater från regementet varit med i.

Blocknyckeln måste tåla hårda tag

Blocknyckeln är ett klassiskt mekaniskt verktyg. Några sådana bör finnas i varje hobbymekanikers verktygslåda. Men följer de ISO-normen för hållbarhet och måttriktighet och hur mycket stryk tål de? Vi Bilägare har testat blocknycklar av åtta fabrikat.

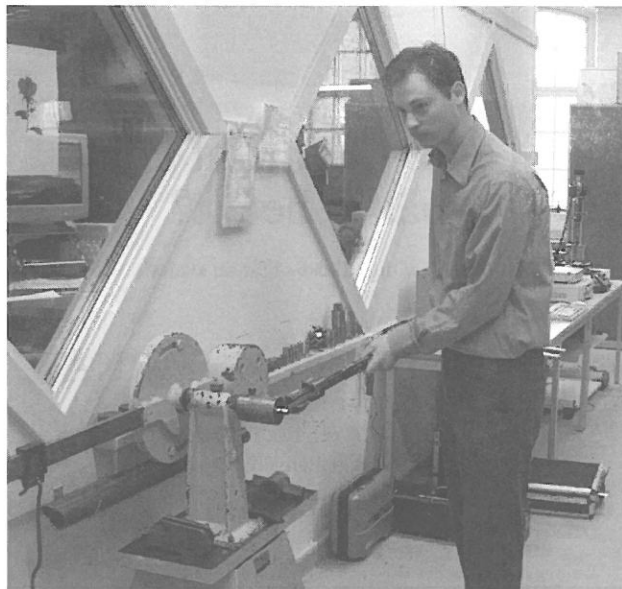
Skiftnyckeln i all ära men den är inte alltid snäll mot muttrar och bultar. Slarvigt inställda skiftnycklar har många runddragna muttrar och bultskallar på sina samveten. Den som ofta drar mutter och bult bör skaffa sig en uppsättning fasta nyckelverktyg. Dessa är skonsammare mot hörnen. En populär variant är blocknyckeln eller U-ringnyckeln med öppen käft i ena änden och ett ringhuvud i den andra. Dimensionen är densamma i båda ändarna. Ringhuvudet har i regel tolv kanter och är lite vinklat för god åtkomlighet.

Två varianter på U-ringnycklar finns. En lite enklare som är ganska rak och en mer påkostad, där handtaget avslutas med en böj ner mot ringen. Med den typen av nyckel kommer man lättare åt muttrar och bultskallar i trånga lägen. Proffsmärkena i vår undersökning representeras av den senare typen. Ringen tål högre belastning än U-öppningen. Det är värt att tänka på när man ska dra eller lossa hårt sittande bultar eller muttrar. Använd ringänden i första hand om du kan!

Så gjordes mätningarna

Vi mätte och testade nycklar från åtta fabrikat. Och vi valde två mycket vanliga storlekar, 13 och 17 mm. Mätningarna utfördes vid Bahcos laboratorium vid verkstäderna i Enköping av kvalitetschef Johan Petersson och kontrolltekniker Thomas Johansson. Den kritiske läsaren misstänker därför naturligtvis att mätningarna gynnat Bahcos egna nycklar. Dessa farhågor är emellertid ogrundade. Alla mätningarna utfördes i närvaro och under överinseende av Vi Bilägares utsända. Idén och initiativet kom också från Vi Bilägare. Men det säger sig självt att en förutsättning för samarbetet var att man från Bahcos sida redan från början var trygg i sin förvissning att de egna nycklarna skulle hävda sig väl i sammanhanget. Inledningsvis mättes nycklarna. Vidden i U-gapet får enligt ISO-normen variera mellan 13,04 och 13,24 mm för en 13 mm-nyckel och 17,05 mm och 17,30 mm för en 17 mm-nyckel. (ISO är det internationella standardiseringsorganet). Alla nycklar höll sig inom intervallet. Godkänt alltså på denna punkt. Vidare mättes käfthöjden och ringens yttermått. De tiondels millimetrar som skiljer mellan de olika nycklarna kan avgöra om man kommer åt illasittande muttrar och bultar eller inte. Resultatet redovisas i figur 1-4 på nästa uppslag. I stort är käftjockleken liten men ringbredden stor på lågprisverktygen och omvänt när det gäller proffsverktygen. Här och var är också skillnaderna rätt stora inom grupperna. ISO-normen stipulerar att ringänden på en 13 mm-nyckel ska tåla en belastning på 107 Nm och en

17 mm-nyckel 210 Nm. Den öppna änden ska tåla 51,6 respektive 107. Nycklarna mättes i en traditionell manuell vridmomentmätare och i en datorstyrd drag- och tryckprovare. Alla nycklar utom en klarade kraven.

Starka krafter

Som avslutning mättes i den datorstyrda drag- och tryckprovaren hur mycket 17 mm-nycklarna över huvud taget klarade. De belastades tills ringen böjde sig eller sprack och U-änden öppnade sig. Något entydigt samband mellan godstjocklek och hållbarhet finns som synes inte. Det är ganska starka krafter det handlar om. Artikelförfattarens otränade kontoristfysik hade all möda i världen att klara ens 50 Nm. En Nm är det momentet av kraften 1 N som verkar på en en meter lång, mot kraften vinkelrät hävarm. En fritt hängande vikt på ett kilo drar med kraften 9,81 N. För att dra riktigt säkra slutsatser borde självfallet fler nycklar testats, gärna i ännu fler storlekar. Men det var detta som hanns med under den tillgängliga tiden. Med dessa reservationer tycker vi ändå att resultaten är värda att redovisa.

Så klarade nycklarna testet

Det är stor spridning när det gäller priset på de provade nycklarna. Vi delar in nycklarna i tre grupper, lågpris, mellanklass och proffsverktyg.

*Lågpris

Clas Ohlson säljer en serie mycket billiga Indien-tillverkade nycklar som klarar ISO-normen. De tålde förhållandevis mycket stryk innan de böjde sig. De

Ger ett nymålat kök
bättre betalt?

Hör av dig till oss så får du svaret!

SKANDIA MÄKLARNA
ENKÖPING

Tel 0171-308 00, Fax 0171-308 65
www.skandiamaklarna.se

GLASÖGON
KONTAKTLINSER
MED ÖGATGARANTI

ÖGAT
Lagerströms Optik

KUNSKAP, ÖMTANKE OCH PERSONLIGHET

ÖGAT Lagerströms Optik
0171-357 33
Torgg. 29 Enköping

**Maskin &
Verktyg**

— *inköpskällan*
för fackmannen —

Bolandsgatan 12, UPPSALA, Tel. 018-14 94 90

POWERTOOLS®

Powertools Sweden AB

Vi håller till i Bahco Tools lokaler. Historiskt härstammar vi från 1960-talet (Bahco Kraftverktyg). Sedan 1998 ingår också Hydraulverktyg AB.

Powertools Sweden AB bildades 1991 genom övertagande av Bahcos gamla tryckluftverksamhet från Nike. Hydraulverktyg startade 1989 av personal från Bahcos konstruktionssida. Båda parter har alltså gemensam bakgrund och den kraftsamling som skett är naturlig och marknadsmässigt riktig.

2001 köptes vi upp av AliaTool i Ljungskile och vi marknadsför nu även deras gängutrustning, de s k SL-armarna

Antalet anställda i Enköping 24 personer. Omsättningen beräknas 2002 till 40 miljoner.

Powertools Sweden AB

Box 928, 745 25 Enköping Tel 0171 - 229 60

Nordens bästa värmepump

**Brunnsborrning
och
Energiborrning**

IVT ENERGY

DERIVATA

LUFTVÄRD - VATTENVÄRD - ENERGITEKNIK

Dr Westerlunds gata 13, Box 2068 745 02 Enköping
Tel. 0171- 219 55 Fax. 0171 - 365 42

är emellertid inte särskilt snygga, namnet Ambika är fullt påtryckt. Nycklarna är dock ett fynd för den kostnadsmedvetne och estetiskt okänslige hobbymekanikern.

Jula säljer två serier av U-ringnycklar. Den billigaste kommer från Indien i samma prisnivå som ovan nämnda Clas Ohlson-nycklar. Men Julas nycklar verkar vara skräp. 13mm-nycklarna klarade inte ISO-normens krav på hållbarhet. Två nycklar böjde sig långt innan värdet uppnåts. Den tredje hade tydligen hårdats något bättre än de två andra så ringen sprack strax över kravgränsen. 17mm-nycklarna klarade knappt ISO-normens krav. Julas något dyrare blocknyckelserie, med namnet King Tony, kommer från Taiwan och är bättre. Den klarade belastningsproven riktigt bra och har ett trevligt utseende.

*Mellanklass

Det finns ett antal märken som riktar in sig mot gruppen ambitiösa "halvproffs". Kamasas och TengTools är två välkända märken i den gruppen. Kamasas nycklar är högblanka medan TengTools är matta. TengTools är smidigare och har lägre pris. Det dyrare Kamasas verkar dock tåla mer stryk. Dött lopp i gruppen alltså.

*Proffsdivisionen

Belzer är Bahcos prestigemärke för mekaniska verktyg. Blocknycklarna tillverkas i Bahcos fabrik i Argentina och är enligt vår mening de mest attraktiva

i testet. De har de tunnaste käftarna bland proffsnycklarna och den mest tunnväggiga ringen totalt. Ändå klarade ringen på Belzernyckeln mest stryk av alla innan den lämnade in. Vidare så har nycklarna fyra måttangivelser och är lättstädade blanka. Blocknycklarna från de båda tyska proffsmärkena Gedore och Stahlville är matta och sparsamt måttangivna, endast en enda angivelse som hos Stahlville är ytterst diskret. Men annars är det präktiga och rejäla grejer. De är också lite längre än de andra nycklarna. Gedore har förhållandevis hyggligt pris.

Slutsatser

Ju dyrare nycklar desto mer stryk verkar de tåla, även om kvalitetstillskotten verkar vara måttliga i förhållande till prisskillnaderna. Men kvalitet kostar, speciellt om man ska höja den från en redan hög nivå. Så man kan hävda att man får det man betalar för. Undantaget är Julas namnlösa serie som inte verkar vara värd ens sitt blygsamma pris.

Vad ska man då köpa? En klok regel säger att verktyg som används ofta ska vara riktigt bra, de som används sällan kan gärna vara lågpris. Så var och en får bedöma var ens behov ligger. Spelar priset ingen roll gäller Belzer. För den som mekar sällan duger King Tony gott. Klarar man att jobba med fula verktyg så är Ambika ett bra val.

Håkan Hardenborg (Artikel publicerad i "Vi Bilägare" nr 9, 12 juni 2003)

SM i Skiftnyckelhantering år 2003

1.	Göte Fredin	56 sek
2.	Niklas Pettersson	75 sek
3.	Tryggve Andersson	76 sek
4.	Hans Lindström	78 sek
5.	Hans E Söder	82 sek
6.	Örjan Axelsson	82 sek
7.	Torgny Lanneborn	86 sek
8.	Roland Hådel	87 sek
9.	Hans Grönlund	91 sek
10.	Herbert Ahlgrimm	98 sek

Hjärtligt tack till

Sture Öberg, Bro, för elektrisk bormaskin "Bahco N.o 616", från 1915.

Håkan Jacobson, Enköping, för en räknesticka i storlek större.

Lars-Åke Kempe, "Wårgårdas Posthistoria 1862-2002.

Alla sakerna skänkta till museet.

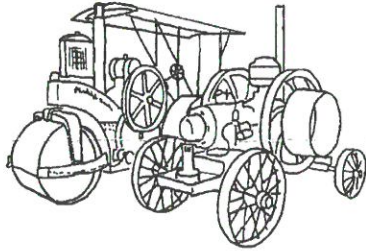
Styrelsen

Kapitalismens hemlighet

- *Va sa ni till mannen där borta?*
- *Jag sa han skulle arbeta raskare.*
- *Vilken rätt har ni att befalla över honom?*
- *Jag betalar honom för det.*
- *Hur mycket betalar ni honom ?*
- *10 kronor om dagen.*
- *Varifrån får ni pengar att betala honom med?*
- *Jag säljer sten.*
- *Vem hugger stenen som ni säljer?*
- *Det gör han.*
- *Hur mycket sten hugger han om dagen?*
- *Åh, han hugger en hel del sten på en dag.*
- *Hur mycket får ni för det?*
- *Ungefär 50 kronor.*
- *Men då är det ju han som betalar er 40 kronor för att ni går omkring och befäller honom att arbeta raskare.*
- *Ja, men jag äger verktygen och maskinerna.*
- *Hur blev ni ägare av dem då?*
- *Jag sålde huggen sten och fick in så mycket pengar på den att jag kunde köpa verktyg och maskiner.*
- *Vem har huggit den stenen?*
- *Tig dumbom!*

August Strindberg
Liten katekes för underklassen

MUNKTELLMUSEET

FRÅN MUNKTELL TILL VOLVO

På Munktellmuseet visas ett stort antal pionjär produkter-svensk industrihistoria från mer än 160 års verksamhet.

Öppettider:

Söndag - Fredag kl 13.00 - 15.00. Lördagar stängt.
Andra tider och gruppbesök bokas per telefon 016/ 15 24 88.
Munktellmuseet ligger vid Munktellstorget
i Eskilstuna innerstad granne till
Faktori och Vapentekniska museerna.

Välkommen
till
oss och Eskilstuna

Din partner när du skall köpa eller sälja
**BEGAGNADE
VERKTYGSMASKINER**

Kontakta
TRUCKMA AB

Järnvägsgatan 10 575 31 Eksjö

Tel. 0381 - 390 90

Fax. 0381 - 175 44

E-post

Internet

maskin@truckma.se <http://www.truckma.se>

Måndag-Fredag 08.00 - 20.00
Lördag 09.00 - 20.00
Söndag 10.00 - 20.00
Tel. 307 80

Välkommen!

BYGGMATERIAL AB
Tönab
Ågatan 5
745 35 ENKÖPING

ENKÖPING

Vi däckar alla

Mästergatan 1
745 37 Enköping
Tel 0171-235 04 Fax 0171-247 90

Oldviks

Snickerier & Lack AB

Enköping 0171-308 70

T Tillv. av specialsnickerier, trappor

T Tillv. o. försäljning av köksluckor,
dörrar

T Målning av luckor, dörrar

T Reparation av fönster

J.P. Johanssons hustru Mathilda

Fortsättning från förra numret.

I en inledande artikel i förra numret skrev vi om J.P. Johanssons hustru Mathilda Johansson.

Hon var född 1857 i Björnasjö som ligger cirka 1,5 mil söder om Nybro i Småland. Hennes föräldrar var bonden Johannes Pettersson och hans hustru Gustava Gustafsdotter.

Efter avslutad skolgång fick hon några år senare anställning som köksa på en mindre jordbruksfastighet, Hornsvik, som hör till Rytterne församling och ligger vid Mälaren några mil utanför Västerås.

Som framgår av betyg var Mathilda duktig i skolan och mogen för sin ålder. Av arbetsbetyget framgår att hon skött sina åligganden bra och varit ärlig och trogen.

Hornsvik på 1920-talet. Vid tömmarna ser vi Carl Victor Sandberg och hans hustru Sigrid (skymd) som köpte fastigheten 1916. Personen längst bak på vagnen kan vara kusken Eriksson. Tydligt har man just återkommit till gården efter en inköpsresa.

Huvudbyggnaden i Hornsvik uppfördes i början av 1850-talet av intendenten och länsmannen Nicolaus G. Ek. Han sålde fastigheten 1867 till Charlotte Mannerstråle född Reutercrona (Mathildas arbetsgivare) som 1872 byggde till två flyglar och orangeri. År 1880 köpte telegrafkommissarie Olof H. Åkerström fastigheten, och i sin tur sålde den 1900 till friherre Johan Albert Kantzow. År 1916 köpte Carl Victor Sandberg fastigheten som fortfarande är i släkten Sandbergs ägo.

Hur mangårdsbyggnaden ser ut idag framgick av den bild som var införd i förra numret.

Av nuvarande ägare har vi fått ett foto från 1920-talet. Bilden ger en god uppfattning om hur det såg ut exteriört då Mathilda Johansson arbetade på gården.

Hornsvik, mangårdsbyggnaden. Tillbyggnad av två flyglar och uppförande av orangeri gjordes under Charlotte Mannerstråles tid som ägare av fastigheten.

Forts på sid 25

Salong Stil

DROP-IN

Kungsgatan 29
(mittemot apoteket)
745 35 Enköping

☎ 0171-44 00 22

gn
GN Hydraulics AB

RÖMHELD
HOCHDRUCKHYDRAULIK

Vi erbjuder sedan 1995 hydrauliska verktyg och tillbehör med arbetstryck upp till 200 Mpa/2000 bar. Kundanpassade produkter, personlig service och snabba leveranser är vår styrka. Kontrakterad distributör med lager och service av RÖMHELD's produkter. Beställ katalog!

PRODUKTSORTIMENT:

PUMPAR: Hand-, Fot-, El- eller Luft-drivna

VERKTYG: Cylindrar - Mutterspräckare - Pressar - Bultsaxar - Kabelsaxar - Formverktyg - Plåtpress - Linjär enheter

TILLBEHÖR: Snabbkopplingar - Adapters - Högtrycksslang - Reservdelar

GN Hydraulics AB, Box 169, 745 23 Enköping. Besöksadress: Linbanegatan 10

☎ 0171-34460. Fax 0171-34470. Mobil 070-5239512

E-mail: info@gnhydraulics.se Sajt: <http://www.gnhydraulics.se>

Inglasning av UTERUM

Egen tillverkning
Specialmått - inga pristillägg
Markiser - 3 års garanti
Inramning av tavlor

Vi byter din BILRUTA!
Auktoriserad bilglasmästare.

ENKÖPINGS
GLASTJÄNST

Jan-Åke "Jocke" Johansson

Mästergatan 6, 745 37 Enköping
Tel 0171-302 03, mobil 0708-49 33 74

AUTOEXPERTEN

MÄRKESVAROR TILL BILEN
NYBERG MOTOR
EFTR. AB

LÅNGGATAN 65
TEL 0171-313 55, 325 78

Smafrakt

Haggas

HYRBILAR

Budbilar & Hyrbilar Budbilar & Hyrbilar Budbilar & Hyrbilar Budbilar & Hyrbilar Budbilar & Hyrbilar

Småfrakt i Enköping AB · Box 115 · 745 22 Enköping
Tel 0171-273 40 · Fax 0171-273 42 · Jour 0708-72 73 40
smafrakt@smafrakt.se · www.smafrakt.se

Säkra affärer

Gör ditt mäklarval enkelt!
Vid en försäljning vänd er till oss med förtroende.

"Jag vill bli av med huset snabbt.
Men det måste bli en behaglig affär."

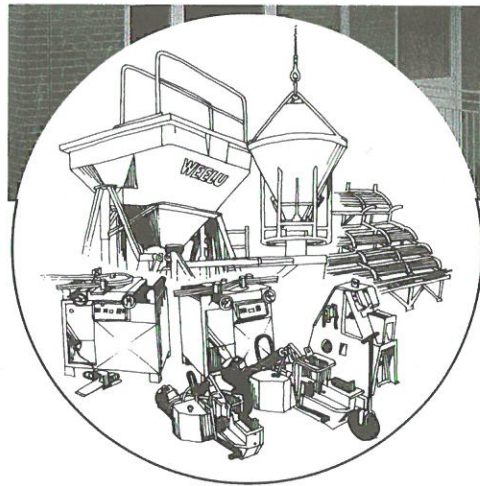
SÄKRA
AFFÄRER

Ett gyllene tillfälle att sälja! Vi har många i vårt
spekulantregister som önskar, villor, brf och
avstyckade gårdar.

Hör dig för om vår
Ansvarsförsäkring för Säljare och Köpare!

Kyrkogatan 16
Tel 0171-33 000, 96 000
En kedja av egna och fristående mäklarföretag.
www.fastighetsbyra.foreningssparbanken.se
www.hemnet.se

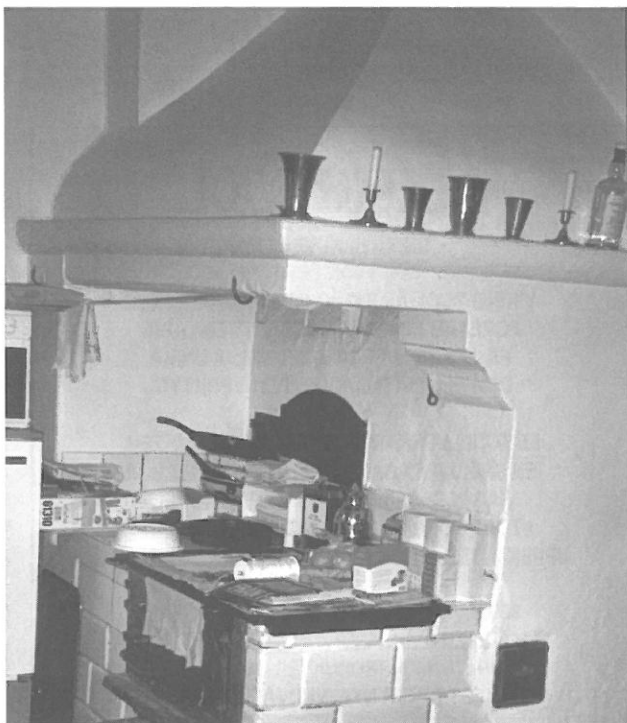

WEELU

BOX 53 745 21 ENKÖPING TELEFON 0171 - 331 05, FAX 308 58

WEELU INDUSTRISHOP

Ö. RINGGATAN 7 745 21 ENKÖPING TEL 0171-316 55, 331 05

Köket i Hornsvik. Mathildas huvudsakliga arbetsplats åren 1874-76. Även om renovering har skett på senare år visar bilden rätt väl hur Mathildas arbetsmiljö var under hennes tid som köksa.

Lucka i dokumentationen

Efter att Mathilda Johansson flyttat från Hornsvik till Stockholm 1874 har vi tappat spåret efter henne. Vi är således osäkra på var hon bodde och vad hon arbetade med fram till 1877 då vi åter finner henne som boende och anställd på Hagbyholms gård utanför Västerås.

På grund av oklarheterna, som vi försöker lösa till nästa nummer, gör vi ett hopp i tiden till 1913.

Julen 1913

Ulla Granström i Huskvarna, Hannes Brynges dotter och Mathilda och Johan Petter Johanssons barn-

barn, har lånat ut släktkortet nedan. Kortet är taget på nedre våningen i Villa Fannalund julen 1913 – för 90 år sedan - som var Mathilda Johanssons sista jul. Förmodligen är det också den absolut sista bilden som togs av Ingrid Mathilda Johansson. Hon avled den 1 april 1914.

Villa Fannalund julen 1913. Mathilda och Johan Petter Johansson hade bjudit in barn och barnbarn och övrig släkt till julfirande i sitt hem. Stående från vänster: Harry Hammar (svärson), Otto Walin (Märta Brynges bror) Anton Zachariasen (svärson), Judit Brynge (dotter), Karl-Axel "Lacke" Walin, Mathildas sjuksköterska, Ingrid Hammar (dotter), Märta Brynge (svärdotter), Hannes Brynge (son), Sigrid Walin (Märta Brynges syster). Sittande: Alfred Walin (Märta Brynges far) med handen på sonen Curts huvud, J.P. Johansson, Mathilda Johansson med barnbarnet Inger Zachariasen i knät, Tyra Zachariasen (dotter), Torsten Walin (Märta Brynges bror), Lydia Walin (Märta Brynges mor) med dottern Marianne i knät och Emy Walin (Märta Brynges syster).

Vi tackar Ulla Granström och familjen Sandberg för lånet av bilderna och hjälp med identifieringen av personerna.

Hans E Söder

Life
HÄLSOBUTIKEN

Torggatan/ Kyrkogatan
tfn 207 60

 bravida
SERVICE

Ventilationsanläggningar • Servicearbeten
Funktionskontroll • Kylinstallationer
Injusteringar • Fastighetservice

Tel: 0171-47 86 50

Fax: 0171-47 86 53

Östra Järnvägsg. 1, 745 37 Enköping

Välkommen till Mäklarringen!

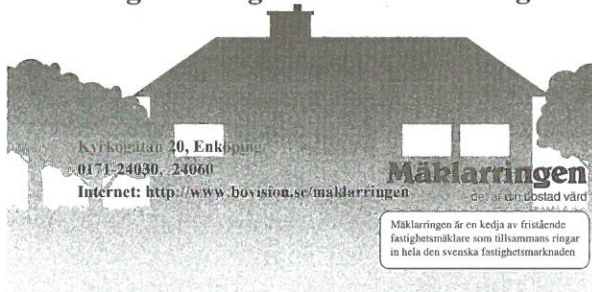

Vi hjälper Dig med husaffären!

Med goda kunskaper och hög service hjälper vi Dig att göra Ditt livs affär till en god affär.

Med tre auktoriserad mäklare har vi stora resurser!

Ring oss - vi gör det enkelt för Dig!

Kyrkogatan 20, Enköping
0171-24030, 24060

Internet: <http://www.bovision.se/maldarringen>

Mäklarringen
del av en obstad värd

Mäklarringen är en kedja av fristående fastighetsmäklare som tillsammans ringar in hela den svenska fastighetsmarknaden

VIKING TOOL

- UNIKA HANDVERKTYG -

VIKING TOOL ÄR ETT UNGT EXPANDERANDE FÖRETAG SOM HAR KONCENTRERAT SIG PÅ ATT TILLVERKA SAMT SÄLJA UNIKA OCH INNOVATIVA KVALITETSVERKTYG.

IDAG TILLVERKAR VI TVÅ EGNA PRODUKTER, EN SPIKUTDRAGARE SAMT EN HOPFÄLLBAR BÅGSÅG. BÅDA PRODUKTERNA RÖNER STORA FÖRSÄLJNINGSRAMGÅNGAR SAMT UPPSKATTNING HOS ANVÄNDARE I HELA VÄRLDEN.

95% AV VÅR PRODUKTION EXPORTERAS. VI HJÄLPER ÄVEN ANDRA FÖRETAG ATT SÄLJA SINA UNIKA PRODUKTER OCH LETAR STÄNDIGT EFTER NYA INNOVATIVA VERKTYG.

VIKING TOOL INTERNATIONAL AB
HEJARGATAN 28
632 29 ESKILSTUNA
TEL. 016-128700
FAX. 016-127133

SKALL NI SÄLJA ERT
HUS/FRITIDSHUS/LÄGENHET
i
ENKÖPING eller STOCKHOLM

Vänd Er med förtroende till
JOHNNY HARRELIND

Reg. fastighetsmäklare

ENKÖPING
Forellvägen 13
745 92 Enköping
0171-44 96 32

STOCKHOLM
Wenströmsvägen 6
115 43 Stockholm
08-664 07 50

www.harrelinds.se

Västra Aros

Prepress · Tryckeri · Bokbinderi

Västerås:
Box 721, 721 20 Västerås
Besök: Elledningsgatan 6
Telefon: 021-81 55 00
Telefax: 021-81 55 88
www.edita.se

Stockholm:
Box 49 031, 100 28 Stockholm
Besök: Igeldammsgatan 22A
Telefon: 08-508 828 00
Telefax: 08-508 828 40

Blå Huset vid ån
FÄRG - TAPETER - MATTOR

Spånkorgar
Allmogefärg

NYANSA

Färgnyans i Enk. AB
ÅGATAN 19
TEL 0171 - 377 60

ABB

ABB Contracting

Installation och service inom:
Elanläggning - Ventilation
Fastighetsförvaltning
Kyla - Datanät m m
Telefon 0171 - 47 48 80

Korpfotboll vid Bahco.
Illustratör: Reklamtecknare Bo Björkman

OMSPEL I CUPFINALEN

MATCHEN INGÅR I KONKERN-SERIEN.

FLÅKT-VERKTYG

ENAVALLEN · ONSDAG · KL. 17.15

1948

VERKTYGSVERKSTÄDERNAS LAG:

LENNART MORBERG
ÅKE HÅLL BO HALLGREN
HANS PETTERSSON ERIK ANDERSSON KARL-AXEL ADBRING
GUSTAV LINDBERG NILS SÖDERKVIST
ROLAND BRÖLIN RÖKE PETTERSSON BENGT ENQVIST.
PIPBÄLSARE: H. JÄNSSON M-GÅVA?
ARNE PERSSON H. LIND HANS TAXÉN
BÖRJE ERIKSSON K-A KARLSSON
ÅKE NILSSON BROR ELMQVIST GUNNAR JOHANSSON
K-G. DANIELSSON. OVE ERIKSSON
HANS AHLIN
FLÅKTVERKSTÄDERNAS LAG:

BoB

ProVac AB

-Elservice
-Elinstallationer
-PLC - programmering
-Maskinkonstruktion

-Prototypframtagning-
-Styr- och reglerteknik-
-Ritning och dokumentation i CAD
-Konstruktion, tillv. av styrschåp

Tel 0171-272 77
Fax 0171-242 77

E-post: provac@swipnet.se

MälarArkitekter ab

Villa Fannalund • Box 104
745 22 Enköping • Tel. 0171-204 45
Epost. malararkitekter@swipnet.se

Vi projekterar allt från bostäder till industrier

HÅRDA TAG KRÄVER MJUKA GREPP.

När du griper ett verktyg samspelar 42 olika muskler i hand och underarm. Var rädd om dom. Använd Bahcos nya ergonomiska skiftnyckel. Gjord för yrkesmän.

Nya ERGO-skiftnyckeln:

*Inga hårda kanter. Inget kallt stål. Ett mjukt handvänligt grepp i tålig termoplast.
Finns i storlekarna 6", 8", 10" och 12".*

ERGONOMISKA VERKTYG PÅ VETENSKAPLIG GRUND.

FANNA BILSERVICE AB

Roland Skansfeldt

Bilverkstad • Reparation och Service • Kiosk • Tillbehör

Service- och reparation av alla bilmärken. Bilelektriska arbeten, elektronisk testutrustning. Inställning av CO-halt, avgasrening. Batteriservice, framvagnsinställning, däck och balansering, tillbehör.
Vi ombesörjer den årliga kontrollbesiktningen av din bil. Fackmässigt arbete till bra priser.

Fanna Bilservice
Stockholmsvägen 16 (vid ABB Ventilation)
745 40 Enköping

Telefon 0171 - 378 60
Bostad 0171 - 325 57
Telefax 0171 - 215 54

Korpfotboll Bahco.

INTRYCK & UTTRYCK

cupfinalen från - om spelek

Fläktverkstaden-Verktyg 2-1 (1-0) Ser 15/9-48

(som vanligt)

1-2

ÅRETS SISTA STAMTAVLA FICK (SOM VÄNTAT) ETT DISTERT SKIMMER ÖVER SIG.

TROTS EN JÄMN FÖRSTA KVART FICK MAN GANSKA SNART KLART FÖR SIG VAR SKÅPET STOD.

GUNNAR J. I FLÄKT FICK MAN REDAN TIDIGT ETT DÅLIGT INTRYCK AV I FORM AV ETT JÄTTE SKOTT I STOLPEN

BETYDLIGT BÄTTRE INTRYCK GJORDE DOMAREN.

VARNING

SÄRSKILT DÅ HAN I ANDRA HÄLVLEK HADE EN STILLA PRÄTSTUND MED DET DÅLIGA INTRYCKET

MÅL NR 1 KOM EFTER 28 MIN. SPEL.

H.Y. TAXÉN, SOM ENDAST SKJUTER MÅL PÅ VART 153:RE SKOTT, FICK BOLLEN FIN-TADE ÖRT

VAR TOG HAN VÄGEN? 2 & 3 VERKTYGS-SPELARE. OCH SLOG PÅ ETT VERITÄ-BELT VÄNSTER-SKOTT. VEM KUNDE ANA ATT DET VAR DET 153:RE SKOTTET.

HAN E OERLIG LÄT NORDEN SKUTA

SOM FRANGÅR AV DET FÖRE-GÅENDE INGICK ALLTSÅ HALVTID MED 2-2 I HÖRNOR.

SAMTIDIGT MED MÅL NR. 2 FICK MAN SE NÅGOT SÄREGET. ÅKE HÅLL LIGGER OCH DRAR SIG PÅ MÄLLINEN.

20-MÅN PLUPP

D.V.S. DRAR SIG FÖR ATT TA BOLLN MED HÄNDERNA. LIKSOM DE FLESTA UPPTÄCKTE HAN SNART ATT HAN GÖR SIG BETYDLIGT BÄTTRE SOM BÄCK ÄN SOM MÅLVAKT.

"GURRA'S HÖGERFOT ÅTERSTÄLDE SEDAN SPÄNNINGEN GENOM ATT SLÅ IN VERKTYGS ENDA MÅL PÅ HÅSEN

SAMTIDIGT MEDDELAS ATT GURRA VUNNIT SKYTTELIGAN PÅ 9 MÅL. VI LYFTER PÅ KATTEN NATTEN.

OFÖRLÄTLIGT AV FLÄKT.

VAR ATT STÖRA "GURKAN" I HANS KNÄBÖNING MOT MEKKA.

OFATTBART VAR DET HUR NISSE SÖDERKVIST KUNDE LÄTTA ÖVER BOLLEN OCH 2-2, SEDAN HASSE TAPPAT BOLLEN

ATT DEN VERKTYGSKA NERVOSITETEN HÖLL I SIG ÄNDA IN I ANDRA HÄLVLEK FICK MAN DELÄGG FÖR DÅ "MOPPE" "KOLUNGT" PATSERADE UT PÅ FEL PLANHALVA EFTER PAUSEN

GODDAG

EN SÄRSKILO BLOMMA ÄR "MÄCKE" VÄRD SOM VERKTYGS I GENOMSNITT BÄSTE SPELARE UNDER SÄSONGEN

ATT MÖRKRETS FÖRSENADE ANKOMST BLEV VERKTYGS OLYCKA HÄR JUST NU KOMMIT I DAGEN, ENLIGT RITNINGARNA SKULLE DEN VERKLIGA KÄMPODEN MOT HASSE BÖLJA EFTER MÖRKRETS INBROTT.

SÅ FÖLJDE DÅ PRISUTDELNING DÄR FLÄKT KLART VANN MED 3-1.

SÅ TILL SLUT FICK DE TAPPERT KÄMPANDE BÄRBÄRRARNA BÄRA HEM DET SÅ TAPPERT KÄMPANDE LAGET.

TILL SLUT ÅTERSTÄR ENDAST ATT TACKA SAMTLIGA SÄSOM LAGLEHARE SPELARE BÄRBÄRRARE SUPPORTERS FÖR DEN NU AVSLUTADE SÄSONGEN OCH ÖNSKA ALLESAMMAN EN RIKTIG GOD JUL

SE OROLIG FORTS. I SPALT 2.

1948 1948

TOYOTA
i Enköping

Enköpings Motorverkstad AB
Linbaneg. 8. Tel 0171-331 00

www.emvab.se

WIDÉNS

VILLAVENTILATION AB

Myrängatan 14
SE-745 37 ENKÖPING, Sweden

Auktoriserad service
Försäljning av reservdelar till
ABB Bostadsventilations alla produkter
Tel 0171-47 93 70 · Fax 0171-47 93 71
Bil 070-513 68 93

Enköpings Redovisnings Service AB

Rådmansgatan 9A · 745 35 ENKÖPING
Telefon 0171-202 60 · Fax 0171-277 98

När du tänker
-Studiecirklar,
-Kurser,
-Kultur

Tänk **ABF**

Arbetarnas Bildningsförbund
Enköpingskontoret
Tel 0171-319 17
www.uppland.com/abf

Det självklara valet...

Tidningen hem
i brevlådan för

4:71*

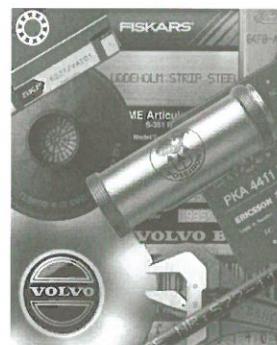
/dag

* Vid helårsprenumeration

ENKÖPINGS-POSTEN

V. Ringgatan 12. Enköping

PRENUMERATIONSAVD.
0171-41 46 00

Tilltalande, tydlig och tålig - det är så man märks !

Stor kunskap och ett brett produktprogram är vår
styrka och din garanti för bästa märkresultat.
Hör av dig för ett givande samtal!

Tel 08-83 40 10 Fax 08-27 17 59

info.se@ostling.com www.ostling.com

- Bläckstrålemärkning
- Elektrolytetsning
- Nålprägling
- Varmprägling

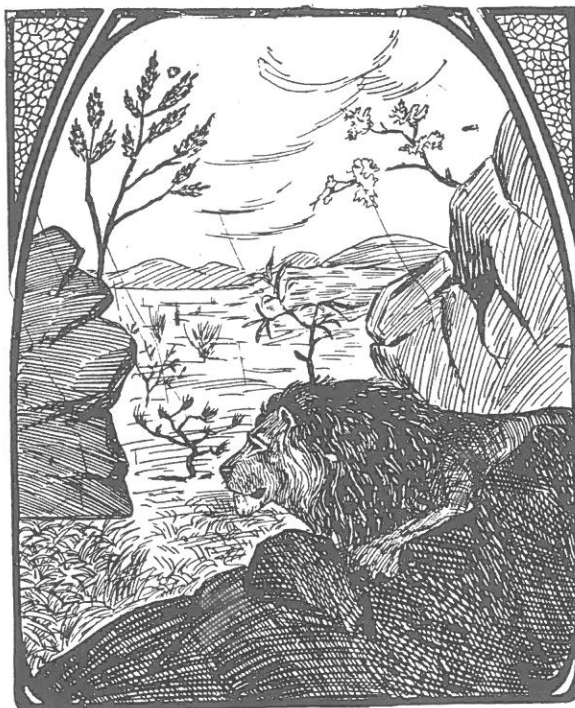

- Tampongtryck
- Lasermärkning
- Screentryck
- Visionsystem

En stunds tidsfördriv

»Hvar är gondoliären?»

Hvilket djur vill lejonet anfälla och hvar är det?

Fixeringsbilder ur Allers Familjejournal, början av 1900-talet.

Ni känner förmodligen Bahcopersonalen

10% rabatt till J.P. Johansson-medlemmar
gäller hela 2002.

Klipp ut annonsen som tages
med vid varje köp.

*Gäller ej för extrapriser

Namnsteckning

ENKÖPINGS HÄLSOKOST
Kungsgatan 8. Tel. 301 70
Auktoriserad Hälsorådgivning

YORK[®]

Refrigeration

Allt inom KOMFORT, INDUSTRI OCH BUTIKSKYLA

Bilreparationer, bilplåtarbete och lackering.

Service och reparation av alla bilmärken.

Vänd er med förtroende till oss!

Östra Järnvägsgatan 12
745 37 Enköping
Tel 0171-206 40
Fax 0171-313 23
Mobil, Reijo 070-626 17 03

Reparation av alla på
marknaden förekommande
kompressorfabrikat. Försäljning av
beg. kompressorer. Nyförsäljning
av BOTTARINI skruvkompressor,
FINI kolvkompressor, HANKISON
kyltorkar + olje, partikel och
oljefilter.

Grensfeldts AB

Verktygsservice

Skälbygatan 7, 745 37 Enköping
Tel 0171 - 312 00, Fax 0171 - 210 25

Skiftnyckelns benämning i olika länder

I tidningen NY TEKNIK har det under år 2000 förekommit insändare kring detta ämne.

Danmark: Skiftnyckel heter svensk nøgle, hävdas det bestämt.

Holland: Här säger vi en Bahco, skriver en insändare.

Tyskland, England, Spanien, Italien:

På tyska brukar man säga Franzose, men ibland finns uttrycket Engländer, skriver en insändare. Nyckeln har olika namn beroende på vilken typ det rör sig om. Engelsmannen symboliserar bilverkstad på vägschildarna. Vår skiftnyckel är en Rollgabelschlüssel med schwedischer Form. På engelska säger man adjustable wrench, vilket ibland felöversätts till french. En annan insändare skriver, att hans första skiftnyckel inte var en Bahco-skiftnyckel utan den "engelska" skiftnyckeln den som ser ut som ett skjutmått. Den fanns i alla cykelreparationsväskor under 30-talet. På de flesta (stora) europeiska språk heter skiftnyckel engelsman.

Tyska: Der Engländer Franska: Anglaise
Spanska: Inglesia Italienska: Inglese

Kanske är vi svenskar dåliga på att saluföra våra uppfinningar?

Polen: En insändare har hävdat att skiftnyckel på polska kallas "klucz svedsky", svensknyckel alltså. En lärare från Högskolan i Karlskrona/Ronneby tyckte att det var så skoj, att han visade notisen för en av sina doktorander, som är från Polen. Men det visade sig inte alls stämna. Enligt den polska doktoranden kallar polackerna i stället skiftnyckeln "fransk nyckel" men ingen har hittills kunnat komma på varför. I den polska ordboken står det att skiftnyckel heter "klucz francuski" (eller det lite ovanligare namnet "klucz nastawny" som emellertid knappast alls används längre).

Ungern: Skiftnyckel på ungerska heter Svéd kúlc (uttalas ungefär som sjved koltj, med långa vokaler). Ordagarant betyder detta naturligtvis svensk nyckel, hälsar insändaren. Ungrarna tillhör alltså de folk som rätt förstått skiftnyckelns härkomst.

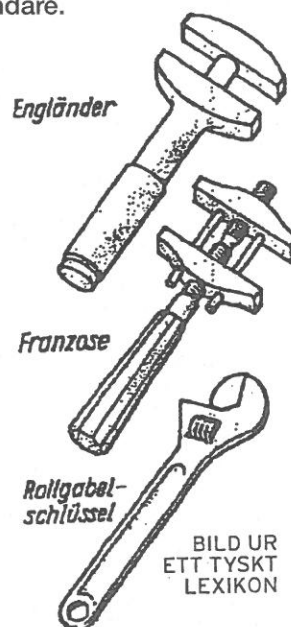
Österrike: I den officiella "Österreichische Wörterbuch", utgiven av Österreichisches Bundesministerium für Unterricht, står på sidan 68: Franzos (obs ej Franzose): ein Schraubenschlüssel mit verstellbaren Backen (det vill säga en skiftnyckel med flyttbar käft).

Ryssland: På ryska heter skiftnyckel razdizhnoj

kliuch eller razvodnoj kliuch, vilket betyder "justerbar nyckel", eller gaechnij kliuch, som betyder "mutter-nyckel". Många industriarbetare i det forna Sovjetunionen kallar förresten skämtsamt hammaren för "rysk nyckel" då de använder den för att lossa eller dra åt en mutter!

Iran: På persiska heter skiftnyckeln achar färånse, vilket betyder "fransk nyckel", meddelar en insändare.

Asiatiska länder: I Taiwan och även i många andra asiatiska länder kallas skiftnyckeln för monkey, uppger en insändare.

Västergötland: På västgötska heter skiftnyckeln flöttenyckel uppger en insändare.

Blekinge: I Blekinge heter skiftnyckeln "Fluttenegel", enligt en annan insändare. Känner någon läsare till andra intressant dialektala uttryck?

Fransk skruv

Skrivar med 6-kantskalle och träskruvsgänga kallas för fransk skruv. För att dra i sådana skruvar måste man använda en skiftnyckel (eller fast nyckel). Kanske det förklarar att skiftnyckeln ibland kallas fransk nyckel. Men då uppkommer ju istället frågan varför det heter fransk skruv. En person på PRV har grubblat över den franska skruven, men blivit alltmer övertygad om att det rör sig om en felöversättning av engelskans wrench screw. Spanner är det gängse ordet i engelskan för ett verktyg, som används till bultar och muttrar, medan en wrench är rörtångliknande och har taggade käftar. Uttrycket "throw a spanner into the works" är enligt Norstedts Engelska Lexikon detsamma som att sabotera eller sätta en käpp i hjulet.

Allt inom byggplåt
och hallbyggnader

Hör med oss!

Plåthuset

Enköping Tel 0171-44 00 75
Fax 0171-44 09 99
www.plathuset.com

Installationer o. service

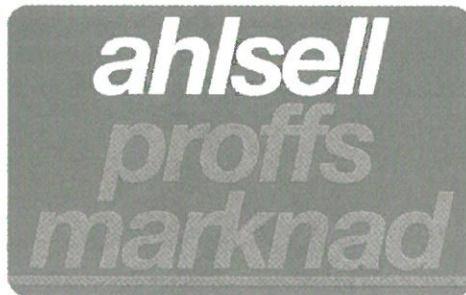
Tel. 388 70

Mobiltn

Håkan Nyström 070-870 47 19

Håkan Larsson 070-870 47 20

Tallbacksvägen 2, ENKÖPING

Tallbacksvägen 2, 745 42 Enköping
Tel 0171-228 71, 228 70(vx) · Fax 0171-278 43
E-post: info@ahlsell.se

Bilkompaniet

Audi

Mästergatan 1, Enköping

Tel 0171-855 00

DIN LOKALA RÖRDOKTOR

NYINSTALLATIONER ♦ SERVICE ♦ FJÄRRVÄRME

Tel. växel 0171-858 50. Fax 0171-858 55

Polgatan 7, 745 63 Enköping

Mobiltel:
Bosse 070-696 89 89
Kenth 070-200 60 90

Komprimering Filtrering Torkning Styrning Service Energioptimering

Granzow AB

Malmagatan 3

745 37 Enköping

Tel 0171-478 000

Fax 0171-392 70

www.granzow.se

Arne Nordgrens

Handelsbolag

Kiosk o. Livs öppet
som vanligt varje dag 8-22

Kiosk
Minilivs
Tel 0171-345 67

TORGGATAN 13.

Studieförbundet
Vuxenskolan

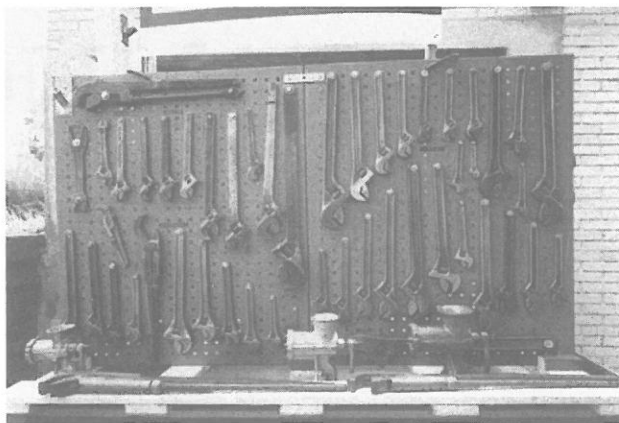
NÄR DET GÄLLER

Studiecirklar / Kurser
Skräddarsydda kurser
Uppdragsutbildningar

Vänd Dig till Studieförbundet Vuxenskolan
Ågatan 15B, 745 35 Enköping 0171-310 99
E-post: anita.nehler@enabygden.avd.sv.se

Kongensbro på Jylland

Bent Nielsen har skickat bilder från sin utställning vid Motor- och traktorklubbens årliga träff i Kongensbro på Jylland (2003). Bent har samlat Bahco-verktyg i ca 20 år och har 533 st. Med på denna utställning hade han 152 olika skiftnycklar och 33 rörtänger+ diverse andra verktyg.

Tio av de mest betydelsefulla svenska uppfinningarna

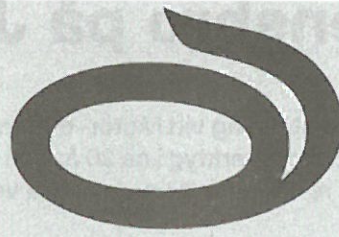
- 1844 - Säkerhetständstickan, av Gustaf Erik Pasch, professor vid Karolinska Institutet
- 1865 - Dynamiten, av Alfred Nobel
- 1877 - Separatorn, av Gustaf de Laval
- 1889 - Rörtången, av Johan Petter Johansson
- 1892 - Skiftnyckel, av Johan Petter Johansson
- 1905 - Aga -fyren, av Gustaf Dalén
- 1906 - Kullagret, av Sven SWingquist
- 1913 - Blixtlåset, av Gideon Sundbäck
- 1921 - Kylskåpet, av Carl Munters och Baltzar von Platen
- 1953 - Den konstgjorda diamaten, av ASEA och Baltzar von Platen

Källa: Johansson, Ö. "The Gross Domestic Product of Sweden and its Composition 1861 -1955" och Sandelin, B. "Den svenska ekonomin". Av senare tids uppfinningar kan nämnas bankmaten av Leif Lundblad och datamusen av Håkan Lans.

Kungsgatan 15, Tel 358 33

GRANNGÅRDEN

Linbanegatan 14 · ENKÖPING · Tel. 0171-265 41

BilGruppen

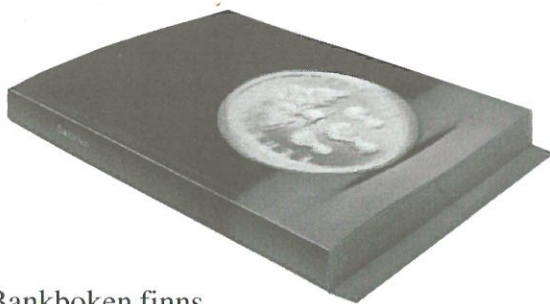
ENKÖPING SALA

Enköping Tel 0171-333 85
Långgatan 66, 745 22 Enköping
www.fordbilgruppen.com

BANKBOKEN

en guide som hjälper dig
förstå, förenkla och utveckla
din ekonomi.

Bankboken finns
också på Internet.
www.sparbankenenkoping.se

Sparbanken
i Enköping

Bäst i Uppland??

Testa oss!!

Vår fortsatta satsning i Uppsala gör att vi
på ett ännu bättre sätt kan erbjuda dig
och ditt företag totala transportlösningar.

Danzas ASG Eurocargo AB

Sofielundsgatan 5, Box 195
751 04 UPPSALA

Tel: 018-65 04 00 (VX) 018-65 04 10 (bokning)
Fax: 018-69 54 90 (försäljning)

VI STÄLLER UPP FÖR DIG

Kusinträff i Iowa, USA

År 1853 utvandrade J.P. Johanssons föräldrar Johannes Johansson och Christina Bryngelsdotter samt fyra av deras sex barn från Vårgårda till Croockston i Minnesota. De två av barnen som inte gjorde sällskap med familjen var Anna Sophie, som utvandrat ensam 2 år tidigare, och Johan Petter som stannade i Sverige för gott.

I USA är intresset för släktingarna stort och sammanhållningen dem mellan mycket god. Det gemensamma är inte bara släktskapet utan också att de är utvandrare från Sverige - om än i tredje led. Ingen av dem talar svenska. Den som kan mest är nog Robert Erickson som på bruten svenska kan säga "tack så mycket", men så är han också mycket intresserad av Sverige och har besökt vårt museum i Enköping två gånger och planerar ett tredje besök. Som vi kunde läsa i förra numret av J.P.-BLADET planerades en ny Kusinträff inom släktgrenen Johansson Julien Erickson. Den här gången på Codys Iowa Farm som ligger strax utanför den lilla trivsamma staden West Union i delstaten Iowa. Första gången en släkträff arrangerades var i Minneapolis, Minnesota 1997.

Att den här mycket välplanerade sammankomsten, den andra i ordningen, var förlagd till jubileumsåret 2003 var inte någon tillfällighet. Det ingick i planeringen och de jubileum som var aktuella belystes på träffen. Undertecknad var inbjuden för att främst informera om J.P. Johanssons uppfinningar och industriella verksamhet.

Sammankomsten

Sammankomsten ägde rum lördagen den 2 augusti. Det var en solig, varm och skön sommardag, och Codys Iowa farm var en lämplig plats för "Erickson Cousins Second Reunion". Den låg i ett bördigt och vackert landskap med fin natur och hade byggnader med gott om utrymme för samtliga aktiviteter. Eftersom flera av de 30 närvarande inte träffats sedan sammankomsten för sex år sedan förekom många glada återseenden och dunkar i ryggen. Då alla anlät och hälsats hjärtligt välkomna hölls en tyst minut till minna av tre bortgångna släktingar: Donald Erickson, Bruce Erickson och Phyllis Tischer. Därefter var det dags för en riklig och välsmakande lunch som följdes av en omfattande och detaljerad genomgång av nästan hela släkten med en föredömligt upprättad förteckning med foton som underlag.

Nästa punkt på programmet var fotografering.

Så var det dags för undertecknad att berätta om J.P. Johanssons många uppfinningar och långa industriella verksamhet. Därvid betonade jag att två av hans uppfinningar räknas in bland Sveriges tio mest betydelsefulla samt att den extraordinära prestationen var han ensam om, vilket väckte stor förvåning och beundran.

Kusiner. Stående: Robert Oslund, Jacqueline Cody, Yvonne Ode Rahn, Janice Mudd, Robert Erickson och Marv Eide. Knästående: Leyton Oslund. Sittande: Jerry Erickson, Wayne Erickson.

Jag nämnde att just det här året är det 120 år sedan huvuddelen av familjen utvandrade från Sverige, 150 år sedan Johan Petter föddes och 60 år sedan han avled i Enköping. Att det är 110 år sedan han byggde den mycket omtalade bron i Strömparterren fick också ett omnämnande.

Dessa händelser noterades med stort intresse.

Anförandet följdes av frågetävling på i huvudsak samma tema. Alla visade sig intresserade och kunliga beträffande J.P. Johansson och Sverige.

Bäst med 12 rätt av 13 möjliga var Marv Eide, Granada Hills, California. Till Marv sade vi alla: Grattis!

Marv Eide var bäst i frågetävlingen.

Av alla fina priser valde han en BAHCO-skiftnyckel.

I frågetävlingen tror jag att Marv hade god hjälp av sitt medlemskap i J.P. Johansson-sällskapet som regelbundet via medlemstidningen informerar om J.P. Johanssons framgångsrika karriär och mycket annat.

Marv Eide och familjen Michael Erickson som bor i

Forts på sid 39

Lernia finns i Bahco- huset i Enköping

Lernia i Enköping erbjuder industriteknisk och restaurang-utbildning
- Verkstadsmekanisk utbildning - Svetsutbildning
- CNC - CAD - Utbildning för Restaurang och storhushåll

Vi genomför utbildning för företag, arbetsförmedlingar, försäkringskassor m fl. Kontakta oss gärna för information om våra utbildningar.
ITU Tel 0171-227 60 och ROS 0171-227 58

Lernia finns även i
Uppsala tel 018-18 57 00, Tierp tel 0293-428 51

KVK

Kalix Ventilations Konsult AB

· Projektering · Konstruktion · Energianalyser

Box 843 : 745 26 Enköping
Tel 0171-380 80 · Fax 0171-380 80
Bil 010-675 14 29

MEKANISKA VERKSTÄDERNAS RIKSFÖRBUND

- för verkstadsföretag med kvalitet

Börjes Konditori

Torggatan 28 Enköping Tel. 305 75

Vi är bäst på baksidan.

ENKÖPINGS GLASMÄSTERI AB

Dr Westerlunds gata 9 (intill Växtriket)

Telefon 0171-307 02, 372 00

BYGGNADSGLAS – INRAMNINGAR
BILGLAS – FÖNSTERRENOVERING
INGLASNING AV UTERUM & BALKONG

Konst – Blyarbeten
Byggfogningar – Markiser

www.medborgarskolan.se

Bildar och utbildar

Kurser - föreläsningar - seminarium -
företagsutbildning

Kungsgatan 13, Enköping. Telefon 0171 - 340 67 E-post enkoping@medborgarskolan.se

Forts från sid 37

California var de som rest den längsta vägen till Iowa, cirka 240 mil.

Den trivsamma samvaron varade till sena eftermiddagen då flera startade den i många fall långa resan hem.

För egen del tackar jag för inbjudan till Kusinträffen och tycker det är både roligt och mycket intressant med alla "släktingar" i USA.

Hans E Söder

Arrangörer. Kommittén för arrangemanget bestod av Yvonne Ode Rahn, Thief River Falls, Robert Erickson, Minneapolis och Jacqueline Cody, West Union.

För länge sedan....

Ny förpackning för tänger och skiftnycklar

Artikel publicerad i tidningen Järnhandlaren nr 1-2 den 15 jan. 1966

För inte så länge sedan bestod de flesta butiker av fem klart avgränsade delar: Skyltfönster, plats för kunderna, disk, plats bakom disken för expediterna samt hyllor och skåp för varorna. I moderna affärer har den uppdelningen helt försvunnit. Bland annat har det utrymme, som tidigare bara var en väntplats för kunderna, blivit en plats, där de kan få en direkt och nära kontakt med produkterna. De får möjlighet att studera dem i lugn och ro och på ett sätt, som underlättar deras val. På många håll har också den gamla disken, som låg som en bom mellan köpare och säljare, ersatts av väl grupperade smådiskar. Butikens fond och de övriga väggarna har fått liv genom en tilltalande varuexponering, som ytterligare bidrar till att kunderna snabbt kan få en klar bild av sortimenten. Allteftersom denna utveckling i riktning mot ökad självbetjäning har fortgått, har hela frågan om förpackningar för produkterna kommit i ett nytt läge. Vad som nu behövs, är emballage som ger goda exponeringsmöjligheter, samtidigt som de kräver ett minimum av utrymme och lätt kan infogas i den moderna inredningen. Bahco har mött denna utveckling med en radikal förnyelse av sitt förpackningsprogram. Redan för några år sedan

togs det första viktiga steget på detta område i samband med att bolaget presenterade sin Husmorsserie av hushållsknivar och andra köksredskap. Nu har turen kommit till tänger och skiftnycklar. I samråd med ledande svensk förpackningsindustri har en ny form av emballage tagits fram för dessa typer av verktyg. För kunderna erbjuder de nya förpackningarna två väsentliga fördelar: de ger den rätta, nära kontakten med produkten, och de uppgifter man kan vilja ha om verktygets egenskaper finns tryckta på förpackningens baksida. Där anges sålunda bland annat, vilken klippkapacitet tången har och vilken gripvidd skiftnyckeln har. Säljarbetet i affärerna underlättas av att kunderna kan betjäna sig själva. Verktygen kan tagas ur förpackningarna och sättas in igen utan att emballaget skadas. På varje förpackning finns plats för prismärkning. Emballagen tar knappast någon plats alls, de kan appliceras på hållare av den vanliga typen, och de har ett högt uppmärksamhetsvärde. För återförsäljarna har också flertrycksförpackningar tagits fram. De är försedda med en klar och entydig etikettering på kortsidan, vilket bidrar till att skapa ordning och reda i lagret. Teleskopkartongen är föga utrymmeskrävande och håller samman styckeförpackningarna, även när förseglingen är bruten.

*Bernt kom hem efter en längre fisketur.
- Fick du ingen fisk? frågade frun.
- Jo, jag fick en på 9 kg men den släppte.
- Hur kan du då veta vad den vägde?
- Jo, just då kom det en våg.*

*- Pappa, grannens katt sitter i ett träd och kan inte komma ner.
En stund senare.
- Mamma. Pappa sitter i grannens träd och kan inte komma ner.*

CRENNA

Plåt AB

tel 0171-47 80 50
fax 0171-47 80 55
www.crenna.se

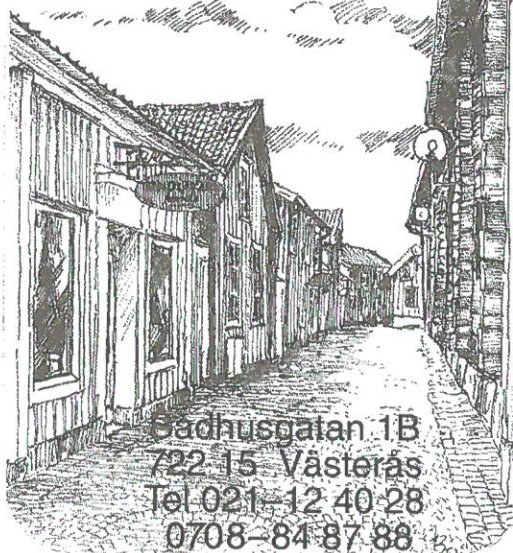
MARKNADENS ENERGISNÅLASTE VOLYMKÅPA, PM90

Ni behöver endast 30 l/s i luftflöde för att klara av rekommendationerna om 75% osupptagningsförmåga. Detta innebär också att Ni vid ROT-arbeten inte behöver byta ut takfläktar för att klara uppställda normer.

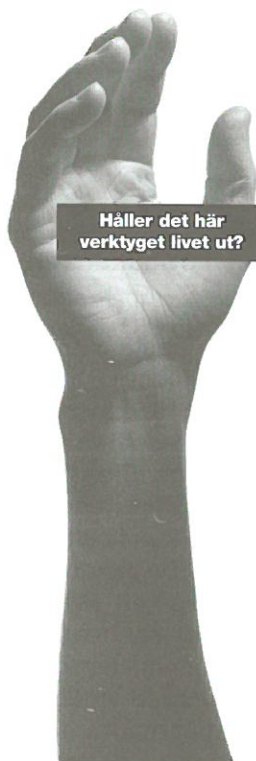
SPAR ENERGI - VÄLJ PM90

MATS LIF
Leg. tandläkare

Bådhusgatan 1B
722 15 Västerås
Tel 021-12 40 28
0708-84 87 88

Håller det här
verktyget livet ut?

Det beror på det
här verktyget.

1. Du kommer åt lättare i svåra hörn. Klaffarna är smälta och mer vinklade.
2. Aggressiva tänder – små långt in och stora längre ut – vinklade inåt ger bättre grepp.
3. Håla längren släpper mandre. Trän det är den starkare.
4. Klaffgrytet är minst 20% större, du kan gripa större ris.
5. Längre grepp ger bättre hävstång, du slipper ta i så mycket.
6. Ingen klämrisik.
7. Myk, varm yta med hög friktion på stark och stabil kärna.
8. Större effektivt arbetavinkel. Varje drag på materialet eller riset blir längre.
9. Längrens tryckpunkt ligger närmare din hand, belastningen på handleden minskar.
10. Rens runda former ligger rik för minsta möjliga punktblastning.

Ring Bahco-Verktyg 0171-762 20 och beställ från informationsskivorna eller egenbeställning.

HORREDS

Ulferts

—
SVENSKA
HEM

MÖBELHUSET

MÖBELHUSET LENNQVIST & KLINGVALL AB

ENKÖPING, TORGGATAN 8, TEL 0171-382 40.

ÖPPET: MÅND-TISD 9.30-19.00, ONSD-FRED 9.30-18.00, LÖRD 9.30-14.00.

HÄSTENS

EKORNES
Stressless

Globala/lokala nyheter

Förbättrade initiativ i Sverige

Snap-Ons världsomfattande initiativ till förbättringstänkande sprids snabbt över hela den globala scenen. Den fabrik som leder processen i Sverige är Bahcos handverktygsfabrik i Enköping. Denna svenska produktionsenhet har 320 anställda och huvudproduktionsområden är skiftnycklar, sidavbitare, precisionstänger och rörtänger. "Vi har tillverkat rörtänger och skiftnycklar på denna plats sedan 1890-talet. De senaste månadernas förändringar överträffar alla de förändringsprogram som vi har tillämpat under dessa 110 år", säger VD Joacim Einvall.

"Under de senaste 12 månaderna, har alla förbättringsaktiviteter kanaliserats mot våra sidavbitare. Vi har redan en unik progressiv kantslipning som skapar den överlägsna Bahco-kvaliteten, men våra kostnader låg inte i linje med efterfrågan på den stora marknaden där vi behöver vara", fortsätter Joacim.

Förbättringskoordinatorn i Enköping, Rune Thenander, tillägger: "Vi hade gjort framsteg i maskinanvändande och produktivitet men det var bara när vi hade den fullständiga värdeflödeskartläggningen klar som vi såg den verkliga potentialen i vår produktion. Våra tre första snabb-

förbättringshändelser fokuserades därför på skapandet av de celler som behövs för flödet av sidavbitare. Alla anställda på området omfattades och vi är mycket nöjda med resultaten så här långt". Intäkterna är imponerande: dramatiska reduktioner i inventarie och produktivetsförbättringar på maskinområdet med ungefär 40%. Ett problemområde för teamen var att dimensionera händelserna för att kunna komplettera elementsdesignen utan att dränkas i jättevinstutdelningar. Rune Thenander kommenterar: "Efter att den första cellen skapats, hade vi ungefär 40 enastående ämnen som behövde fixas. Skapandet av cell #2 och #3 gick mycket smidigare tack vare snabbt vunnen erfarenhet i teamen. Så vi är nu, efter bara några månader av förbättringsarbete, i en mycket bättre konkurrenssituation på sidavbitare".

Nästa steg i Enköping blir att arbeta med skiftnycklarna. "Det är vår kärnkompetens där vi redan idag har stora marginaler på våra produkter", förklarar Joacim. "Vi förväntar oss inte så dramatiska förbättringar på detta område men då mängderna är stora, kan även grundområdeseffekterna av små förändringar visa sig viktiga".

*Progressiv kant på Bahcos sidavbitare innebär en bredare kantradie nära skarven för att avbita hård tråd och mindre radie mot punkten för skarp avbitning av smal tråd.

Tabell över svenska uppfinningar.

Av Sveriges tio mest betydelsefulla uppfinningar svarade J.P. Johansson för två. Den extraordinära prestationen är han ensam om Skiftnyckeln är hans främsta uppfinning och den går som en röd tråd genom industrilandet Sveriges framgångar under mer än 100 år. Se sid 35.

Medaljerad

Både J. P. Johansson själv och många av hans uppfinningar blev föremål för stor uppmärksamhet och många utmärkelser. På rekommendation av dåvarande landshövdingen i Uppsala Län behagade Hans Maj:t Konungen i extra Ordenskapitel den 6 juni 1927 utnämna fabriker J.P. Johansson till "Riddare av Kungl. Wasaorden, första klassen".

Överlåtelse av verksamheten

Uppfinnarna och patenten hade blivit många och verksamheten har växt mycket snabbt. År 1914 av-

led J.P. Johanssons hustru. Deras ende son Hannes Brynge hade tagit civilingenjörsexamen och var verksam inom företaget.

År 1916 överlät J.P. Johansson verksamheten till sin son och AB B.A. Hjorth & Co. Själv var han 62 år gammal och ville unna sig lite ledighet.

Amerikaresa.

I början av 1880-talet hade J.P. Johanssons far, mor och samtliga sex syskon utvandrat till Crookston i Minnesota, USA.

Vid den här tiden (1916) pågick första världskriget. Sin mor, som han gärna ville träffa en sista gång, var 86 år gammal. Således brådskade resan. Därför tog han lördagen den 3 juni 1916 tåget till Bergen och vidare med S/S Bergenfjord till New York. Därifrån åkte han tåg till Minnesota och fick efter 35 år en sista gång träffa sin mor och sina syskon.

www.bad-varme.se

VVS-Butiken i Enköping AB

Myrängatan 4 Tel 0171- 47 72 01
745 37 Enköping Fax 0171- 47 72 08

SKULTUNA REPARATIONSVERKSTAD

Det lilla företaget med de många möjligheterna

Cykelförsäljning
Kvalitetscyklar som alltid
levereras monterade

Cykeltillbehör

Cykelreparationer

**MC-, Moped- & Snöskoter-
tillbehör**

MRF-ansluten verkstad

Reparationer
Av alla bilmärken

Service
Avgastest med 4-gasmätare

Däck
AGI, Gislaved, Michelin

Välkomna

Hälsar Kjell
Karlbergsvägen 10
730 50 SKULTUNA
Tel. 021 - 700 57

VIKTIG KONTAKT I
ENKÖPING

**Reklam som Syns
&
LEGOTEKNIK AB**

VI SYNS! GÖR DU?

Har du en fundering om att skaffa någon sorts reklam? eller något annat kul som ni skulle vilja synas med. Kom ner till våran lilla skyltverkstad med din idé så hjälper vi dig med ett förslag. Bilar, Skyltar, Dekaler, Fönster, Banderoller

Tampontryck, Monteringsarbeten till industrier mm. är också en del av vårt levebröd.

Din lokala LEVERANTÖR Din lokala LEVERANTÖR
Telefon 0171- 44 26 88

Frontline

REKLAM AB

www.frontlinereklam.se

Box 1150 · 701 11 ÖREBRO · Besöksadress: Kortévägen 1
Tel. 019 - 33 11 80 · Fax 019 - 33 11 83
E-mail: info@frontlinereklam.se

K-SVETS

SKÄLBY ENKÖPING

0171-302 85 070-238 38 05

Roland Söderlind i SPF Enabygden skriver om boule i pensionärssammanhang.

Boule, en härlig sport som kan utövas högt upp i åldrarna och med mycket socialt engagemang.

Boules historia

Med ett annat, franskt namn, kallas boule för petanque och det är en mycket gammal sport. Förr användes dock helt andra material än idag, t ex använde fransmännen träklot med islagna spikar i mönster. I en grav i Egypten har man hittat klot som skulle kunna härstamma från 4000-talet före Kristus! Även i Grekland och Rom har spelats något liknande och förstås i Frankrike där det tog sådana proportioner att Karl V, under 1300-talet, tvingades lagstifta om förbud mot boule eftersom han hade upptäckt att hans soldater tränade boule i stället för krigskonst. Ännu en gång förbjöds boulespel i Frankrike, nämligen år 1629 då parlamentet i Paris förbjöd spelet. Orsaken den här gången var att det inte skulle konkurrera ut föregångaren till dagens tennis. Förbudet upphävdes i slutet på 1600-talet bl a därför att det ändå inte efterlevdes särskilt bra. Munkarna i kloster hade utmärkta möjligheter att spela boule och använde flitigt den möjligheten. Som framgår av en målning från år 1869 spelade även Napoleons soldater boule i fält.

Boule i vårt land

Till Sverige kom boulen, jämfört med vissa andra länder, väldigt sent. Först i mitten på 1950-talet började en fantast, givetvis med fransk härstamning, att introducera spelet i Vällingby. Först år 1977 bildades Svenska Bouleförbundet vid ett möte på Östermalm i Stockholm. En eldsjäl som betytt oerhört mycket för sportens popularitet i landet var Prins Bertil.

Hur spelar man?

Det tar bara tio minuter att lära sig spela boule men man får hålla på i många år, innan man lärt sig alla tekniska och taktiska finesser. Man spelar antingen tre mot tre (trippel), två mot två (dubbel) eller en mot en (singel) och det finns varianter på detta. I dubbel och singel använder alla tre klot vardera och kombinationen dubbel mot trippel går också bra. Det är viktigt att vardera laget tillsammans har lika många klot att spela ut d v s sex stycken. I dubbel blir det också sex klot per lag och singel tre per lag eftersom bara två spelare möts.

Vad går det hela ut på?(Material, planer)

Nu skall jag kortfattat försöka beskriva vad spelet går ut på, fast det här är inte tänkt att bli någon kurs i ämnet. Kloten är av metall, har en diameter om 7-8 cm och väger 650-800 gram per styck. Härtill behövs en liten träkula - den s k lillen- som är 2,5-3 cm

i diameter. Ett måttband, 2m:s, eller tumstock bör också några vara utrustade med. Boule spelas på grus och en bana bör vara från 3 x 12, 5 m till 4 x 15 m. På Höken, där vi håller till under sommarhalvåret, ryms många sådana banor, men vi brukar nöja oss med att rita upp c:a fem och då ryms det trettio spelare.

Spelet

Spelet börjar med att det lottas vilket lag som skall börja kasta ut lillen och därefter första klotet. Innan dess har det ritats upp en ring i gruset, c:a 35-50 cm i diameter, där utkastaren skall stå vid utkastet. När klotet kastats ut vänder du handen så att klotet hänger under handen, då får du också en ganska nödvändig underskrub. Men det är även tillåtet att kasta med öppen hand, d v s man har insidan av handen uppåt. Det gäller att försöka komma så nära lillen som möjligt med kloten. Sedan ett lag gjort det första utkastet är det alltid det andra laget som gör nästa. Därefter är det alltid det lag som *inte* ligger närmast lillen som spelar nästa klot.

När alla spelare spelat sina klot är omgången slut och poängen räknas. Sedan påbörjas nästa omgång av det lag som fått poängen. Första lag som når upp till 13 poäng vinner. Det är i högsta grad tillåtet och nödvändigt att ha tillgång till en spelare som kan skjuta bort motståndarklot i bra läge. En sådan spelare hyllas inom det egna laget men blir, av förståeliga skäl, mindre populär inom motståndarlaget. Man väljer hur lång tid en match får ta. Vi brukar säga 35 min. Det är ställningen då som räknas.

Den sociala biten

Boulespelarna blir glädjande nog flera och flera. Anledningen till detta är säkert flera. Boulen är lätt att lära sig, billig att utöva, inte särskilt fysiskt krävande, utan man kan hålla på, tills man är rätt gammal, gammal och ung kan deltaga på lika villkor liksom gummor och gubbar och "mixade" lag är vanligast. Man blir ganska fort tillräckligt bra för att platsa i ett lag. Sporten är miljövänlig och kräver bara en liten grusplätt om några stycken vill spela. Det är i grunden en lek, men vuxna kan utöva den utan att känna sig barnsliga. Vi håller samtidigt koll på varandra hur vi mår osv. Genom att vi också tränar och spelar mot pensionärer från Fjärdhundra, Veckholm, Grillby och Örsundsbro m fl platser får vi många trevliga bekanta som vi ofta träffar.

När får vi se första laget från J P Sällskapet?

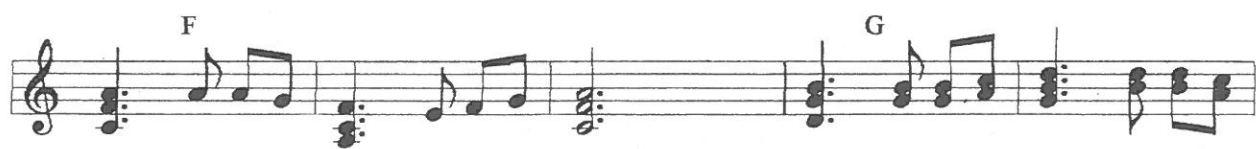
J. P. Johanssons Vals

Musik: Birger Lindkvist

Text: Ewert Moulin

Det var en smed som stod och vred invid sitt städ. Skru - ven satt så
Det här sa hann går inte an att dra för hann. Nej jag måste

hårt så det var svårt. Ja ni för - står't. Sme - den börja mutt - ra lite
ha ett verktyg bra så jag kan dra. Ja jag borde haft en grej med

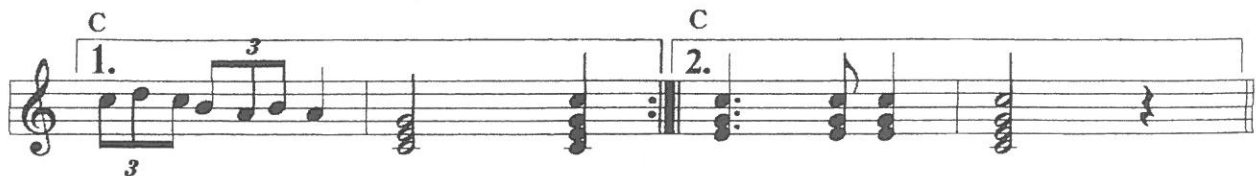
grann vår stora smed stod ju och vred för hand - - - hand - - - . Nu är det
skaft och ett tu tre kom en i-de min - sann - - - sann - - - .

klart sa J. P. Johansson. Snart var J. P. Johansson klar med hur en skiftnyckel skulle kunna verkas och den blev till.
bra för J. P. Johansson. Hurra för J. P. Johansson som gav oss ett verktyg som klarar var skruv.

Ja nu finns en skiftnyckel i vart enda hem och här finns en gatan som
Efter J. P. Johansson han som kom att bli våran stads berömda upp-

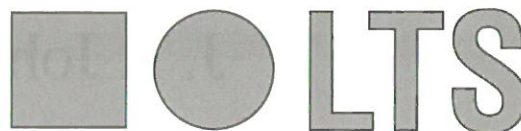

döps ef - ter vem?
fin - nar ge - ni.

- Montering av mattor och kakel
- Golvslipning • Parkettläggning
- Våtrumsarbeten

Kaptensgatan 8, 745 35 Enköping
Tel. 275 25, butiken 206 03

Ventilation & Energiteknik AB
Box 1009, 745 27 Enköping
Tel 0171-345 40 • Fax 0171-44 16 65
Mobil 070-536 98 85

**BERGO
TOOLS AB**

Knivar för den
professionella användaren

BERGO TOOLS bär en mer än 100-årig tradition vidare genom att fortsätta tillverka och marknadsföra de välkända och uppskattade Bahcoknivarna. Målsättningen är att genom hög leveransservicegrad samt lyhördhet för marknadens förändringar och behov, ge den bästa servicen. Knivarna med det välkända hajmärket, står för tradition och nytänkande. Kvaliteten har alltid varit ledstjärnan, inte bara på produkterna, utan även på servicen.

BERGO TOOLS AB, Box 169, 745 23 Enköping. Besöksadress: Linbanegatan 10
☎ 0171-34460. Fax 0171-34470. Mobil 070-5239512
E-mail: info@bergotools.se Sajt: <http://www.bergotools.se>

Bättre sikt
med

Syn Optik

Din ÖGON kontakt

AFFÄRSHUSET PAUS
Tel. 0171-277 27

- VÄLKOMNA -

ICA Supermarket

Enköping

Torggatan 31. Telefon: 0171-350 67. Öppet alla dagar 8-21.

**KYL & TVÄTT
specialisten**

Service med GARANTI på Er...
Kyl • Frys • AC i Bilar • Tvätt • Disk • Spis • Mikrougn
Ditt ackrediterade kylföretag

Husqvarna **Cylinda** ~~Whisper~~ Elektro Helios **BOSCH**

PHILIPS SIEMENS ~~Electro~~ **ZANUSSI** Electrolux

Tullg. 7 B (nedfarten) Enköping tel. **0171-391 50** Alltid inne 9-10
Fax 0171-387 87, Mobiltele 070-466 03 07, 070-324 91 50

Teckning: Erik Vongheer

Sagan om ett underligt folk

Det var en gång en ung afrikan, som under ett år besökt ett land på norra halvklotet.

Det var ett väldigt exotiskt land med djurälskande invånare, började han sin berättelse vid återkomsten till sin hemby. Några dagar under början av solperioden dyrkade de med stor iver sina fjäderfän. De smyckade sina hem med hönsfjädrar och bilder av kycklingar, de förtärde ägg av olika konsistens, de klädde ut sina barn, tände eldar och smällde av raketer. Det var något slags ond guddom de försökte skrämja bort.

Senare på året, när solen, som alla också dyrkade, stod högt på himlen, klädde de en stång med blad och blommor och reste den mot skyn. Sedan dansade de runt

och sjöng sitt hemlands vemodiga sånger. Jag minns särskilt hur de härjade grodornas rörelser och ljud. När kvällarna blev mörkare, flockade sig människorna kring enkla ljuslagor. Nu hade de vuxna haklappar och små mössor på sig. De djur de nu hyllade, var små dyra skaldjur, som de åt tillsammans med de starka drycker, som detta folk älskar.

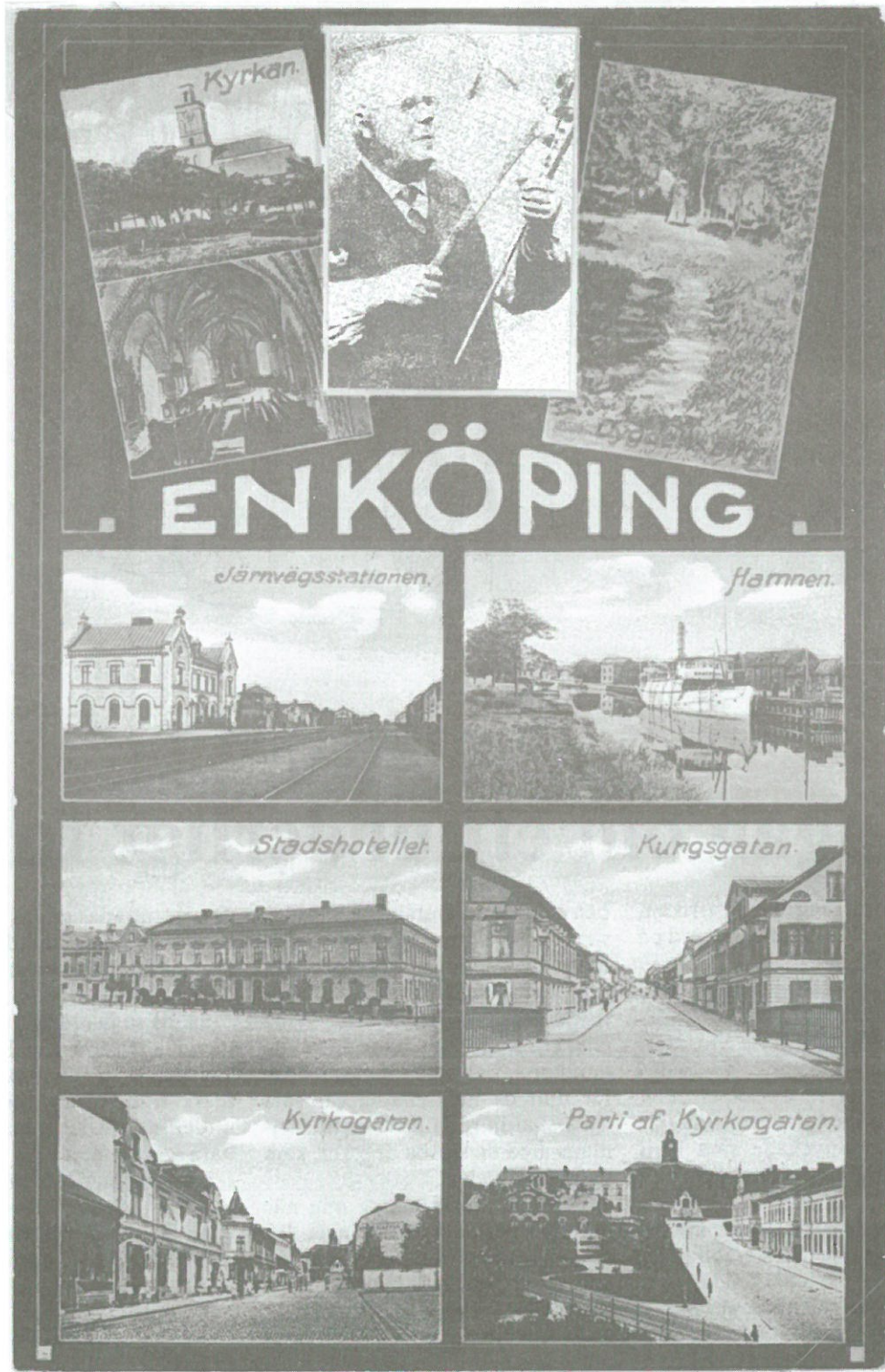
Det hemskaste hände mig när nätterna var som allra längst. En natt öppnades min dörr och en mängd kvinnor i vita, fotsida klädnader trängde in. En kvinna hade ljus kring sitt hår och allesammans sjöng om hästar och talade om katter. I detta land var det sällan jag hörde någon tala om sin gud. Men jag fick vara med och se när de firade den stora grisfesten.

De anrättade grisen på många olika sätt, och när de på första dagens afton hade ätit — DÅ kom deras gud.

Ja, de sa ju aldrig att det var så, men jag förstod nog. Han liknade vår gamla medicinman — med mask framför ansiktet och med underliga kläder. Han hade dyrbara gåvor med sig till människorna, som då blev glada och lyckliga. Sedan försvann han igen. De sa att han brukade komma till dem en gång om året. Det är ett mycket underligt och exotiskt folk.

Frågor

Känner vi igen oss? Är det så här vi själva brukar beskriva andra kulturer?

Vykort från J.P. Johanssons tid.